

1 cijelu istinu i ništa osim istine.

2 SVEDOK: BOŠKO MARIČIĆ

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala. Izvolite sjesti.

4 Gospodine Josse, gledam ovdje sažetak po 65ter i pitam se u kojoj mjeri
5 je nešto od toga repetitivno. Na primjer, sporazumi o podijeli vlasti, itd. Mi
6 smo to vrlo često ovdje čuli, a nisam čuo da to Optužba osporava. Naravno, ako
7 imate neke detalje -

8 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, budite bez brige, ja sam
9 svjestan toga.

10 Možda kad svjedok ne bude u sudnici ja ću nešto više reći Sudu o procesu
11 i načinu na koji su pisani sažeci po pravilu 65ter. Ono što sadrži sažetak po
12 pravilu 65ter više oslikava ono što nama stoji na raspolaganju u vrijeme kad ga
13 pripremamo, nego ono što bismo mi željeli pitati svjedoka.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Razumijem. Naravno, ponekad to nije
15 sasvim jasno i ponekad ono što je u 65ter nije tema o kojoj se ispituje. I
16 ponekad naravno čujem pritužbe da se ispituje o stvarima koje nisu u 65ter, ali
17 znam da to tako ponekad može biti.

18 G. JOSSE: [simultani prevod] Da.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Da počnemo.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Ispituje G. Josse:
2 [Branilac ispituje putem prevodioca]
3 P: Vi se zovete?
4 O: Boško Maričić.
5 P: Hvala. Isto tako morat ćete me ispričati, ja ne mogu najbolje
6 izgovoriti Vaše ime i druge riječi. U svakom slučaju, ukoliko nešto krivo
7 izgovorim, Vi me ispravite. Vi ste iz Brčkog?
8 O: /prevod engleskog transkripta: "Da."/
9 P: Tamo ste išli u školu?
10 O: /prevod engleskog transkripta: "Da."/
11 P: I ono što je relevantno za ovaj predmet, neko vrijeme prije rata
12 postali ste vlasnik restorana u mjestu Brka u općini Brčko?
13 O: Da.
14 P: Za nekoliko trenutaka ćemo se pozabaviti geografijom. A sada, molim
15 Vas, kažite Vijeću kada ste prvi puta postali vlasnikom tog restorana u Brki?
16 O: Ja mislim da je to bilo 1983. godine.
17 P: Taj restoran ste prodali 1991. i onda ste otišli živjeti u sam grad
18 Brčko?
19 O: /prevod engleskog transkripta: "Da."/
20 P: Bili ste potpredsjednik lokalnog SDS-a?
21 O: Da.
22 P: Ranije ste bili u Savezu komunista sve do -
23 O: /prevod engleskog transkripta: "Da."/
24 P: Kandidirali ste se na višestranačkim izborima 1990., ali niste bili
25 izabrani?
26 O: Da.
27
28
29
30

1 P: Mobilizirani ste nedugo nakon početka rata, negdje početkom maja
2 1992.?
3 O: Da.
4 P: I 16. maja teže ste ranjeni i onda ste proveli više mjeseci u Srbiji?
5 O: Da.
6 P: Vratili ste se u septembru 1992. u područje Brčkog?
7 O: /prevod engleskog transkripta: "Da."/
8 P: Nakon rata, postali ste direktor lokalne tvornice namještaja i dalje
9 se bavite općinskim poslovima?
10 O: Da.
11 P: To je kratak pregled događaja. A sada da se vratimo na Vaš restoran u
12 Brki.
13 G. JOSSE: [simultani prevod] Zahvaljujem se, časni Sude, referentu za
14 predmet Optužbe, koji nam je dao više kopija karte Brčkog u boji. Molim da se to
15 stavi na grafoskop. Ne znam da li je za ovo potreban posebni broj.
16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ukoliko nećete unositi oznake, mislim da
17 ne treba tome davati poseban broj.
18 G. HARMON: [simultani prevod] To je dio 527.
19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.
20 G. JOSSE: [simultani prevod]
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Pokažite nam, molim Vas, gospodine Maričiću, na ovoj karti sa Vaše
2 desne strane, koja je na našem grafoskopu, na ovom aparatu s Vaše desne strane,
3 pokažite nam Brku.

4 O: [pokazuje]

5 P: Ustvari, vidimo da na ovoj karti postoje dva mjesta pod imenom Brka?

6 O: Da.

7 P: Na karti oba ta mjesta nose isto ime "Brka". Zašto?

8 O: Ova Brka koju sam ja pokazao je naseljena i... izričito Muslimanima,
9 muslimanskim stanovništvom. A druga Brka koja ovde ima desno, ona se zove Srpska
10 Brka - nije ovde upisano - ali je naseljena isključivo srpskim stanovništvom.

11 P: U kojem od ta dva mjesta se nalazio Vaš restoran?

12 O: U muslimanskoj Brki.

13 P: Otprilike govoreći, recite nam kakav je bio razmjer, koliko je bilo
14 postotaka Srba a koliko Muslimana u tom mjestu?

15 O: U Brki? U Brki sam samo ja bio Srbin, u ovoj gde sam imao lokal.

16 P: A Vaše mušterije? Općenito govoreći, koje su nacionalnosti oni bili?

17 O: 90% su bili lokalni i okolni Muslimani.

18 P: Recite Sudskom vijeću koliko je Muslimana živjelo u Brki?

19 O: Tačno ne znam, ali negdje oko 4.000.

20 P: Da li su međunacionalne napetosti, o kojima ovaj Sud već dosta zna,
21 utjecale i na Vaš posao?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Apsolutno.

2 P: Opišite Sudskom vijeću kako je to utjecalo na Vaš posao?

3 O: Selo Brka koje je izričito nastanjeno muslimanskim stanovništvom je
4 na pola puta do sela Bukvika gdje sam ja rođen. Ja sam tim putem vrlo često
5 putovao u rodno selo. A u toj Brki, pošto sam ja bio, igrao fudbal nekad, bilo
6 je i, i tamo fudbalera i mi smo se dobro družili i bili smo dobri prijatelji. I
7 posle sam ja imao prijatelje u toj Brki. To je bio jedan od ključnih razloga
8 zašto sam ja kupio tu zemljište i napravio ugostiteljski i stambeni objekat i
9 preselio se tu da živim.

10 P: Možete li, molim Vas, Vijeću ponovo pokazati na ovoj karti s Vaše
11 desne strane gdje se nalazi selo Bukvik?

12 O: Ja se izvinjavam, moram uzet' druge naočale.

13 P: Vidim da ste pokazali Bukvik Gornji. To tako tu piše. Da li ste
14 mislili na to mjesto?

15 O: Ne. Ja sam pokazao Donji Bukvik. A povrh njega postoji... da. Donji
16 Bukvik, Gornji Bukvik. Ja sam rođen u Donjem Bukviku.

17 P: Dobro. Vidimo to. Hvala. Rekli ste Vijeću da ste, dakle taj restoran
18 kupili u Brki i počeli ste objašnjavati kako su se stvari počele pogoršavati.
19 Nastavite, molim Vas.

20 O: Tu sam kupio plac, zemljište i napravio sam tu zgradu i tu otvorio,
21 nije to samo bio restoran, tu je bio i sport salon, kafić - jedan kompleks. I tu
22 sam se doselio da živim. U istoj zgradi sam napravio stan sa ženom i djetetom. I
23 dobro poslovaio. Međutim, kako su prolazile godine, nacionalne tenzije u čitavoj
24 Bosni i Hercegovini, a i Brčkom također, na području Brčkog su bivale sve veće.

25

26

27

28

29

30

1 I ja sam se jednom našao u čudu da meni se zamjera što sam ja Srbin, a što imam
2 u muslimanskom selu lokal. Bilo je tu sigurno i razloga što je moj lokal
3 izuzetno dobro radio, a drugi tu lokali, č... koji su bili vlasnici Muslimani i
4 jedna Hrvatica, su slabije radili od mog lokala. Ali, ja mislim da je ključno
5 bilo to što sam ja postao član Srpske demokratske stranke i što sam se, na neki
6 način, javno izjasnio da sam član te stranke. Tad su počele, počeli problemi oko
7 mog tamo rada.

8 P: Gospodine Maričiću, kako su se manifestirali ti problemi?

9 O: Prošlo je od tad dosta vremena, ali je ostalo i...i oni... u sjećanju
10 ona tež...teži oni, oni slučajeви. Meni su počeli prvo da me hladno pozdravljaju
11 Muslimani prijatelji; pojedini, naravno. Dalje, počeli su da se pojedini ljudi
12 iz tog mjesta, gosti, da se prave pijani pa da mi lupaju po lokalu. To je u
13 početku. Kasnije kad je to eskaliralo, recimo ja sam imao televizijsku antenu na
14 zgradi, oni su po noći meni tu antenu svaku noć odsijecali. Dalje, jedne noći su
15 mi polupali sav lokal, ustvari vanjski dio lokala, ulazna vrata i stakla su
16 polupali. I policija je u to vrijeme, u Brčkom su na svim rukovodećim mjestima u
17 policiji bili Muslimani i Hrvati, ja sam se njima žalio; oni su otkrili
18 počinioca, čoveka iz tog mjesta, ali nisu ništa uradili. I on se kasnije opijao
19 po drugim kafanama po Brki i hvalio se kako je on polup'o taj kafić. Jednog
20 dana, ja mislim da je to moglo da bude negde početak, možda januar devedeset...
21 da l' je to, ustvari kraj 1991. godine, meni je došao u lokal jedan Musliman
22 lokalni, siledžija i, a on se zove Ljubinović Mehmed /u engleskom transkriptu:
23 "Vidinović [phoen]"/. Pitao me je da li ja imam ženu i djecu. Ja sam rekao da
24 imam dvoje djece. On je rekao da će ostati i njegovo dvoje djece i moje dvoje
25 djece siročad jer će on mene ubiti. Ja sam mu rekao da se ne ubijamo, nego da
26 popijemo piće. On je izašao. Kasnije u ratu hvalio se da je pobio puno svojih
27 rođaka u Bukviku.

28 I nije samo to bilo. Ja sam imao u zgradi stan gdje sam spavao, pa je
29 sreća bila da sam ja imao i drvene roletne na... na prozorima. I oni su u noći
30 redovno kamenjem lupali ta moje... udarali u moje ta, to, to moje zaštitno na

1 prozorima. I svašta su radili, cijukali, vrištali oko mene. Tako da sam ja
2 zaključio da ja više tu ne mogu da živim. Jednog dana sam obaviješten, jer su i
3 vlasti u Mjesnoj zajednici u Brki, po mom mišljenju, preuzeli ekstremisti. Ja
4 znam koji su to ljudi. I oni su sazvali skupštinu Mjesne zajednice i donijeli
5 odluku da omladina iz tog naselja ne smije ić' u moj lokal. Čak su zadužili i
6 neke momke koji su bili dužni da to izvedu u praksi. Jednog dana sam bio u
7 lokalu kad su došla neka dva, tri - jer je gostiju sve bilo manje - dva, tri
8 čoveka i išao je jedan momak i pitao njih šta će oni tu, znaju li oni da je
9 zabranjen ulaz. Ja sam imao masu neprilika, ali ovo sam samo naveo nekakve, eto,
10 kojih se trenutno sjećam.

11 P: I kako ste riješili taj problem?

12 O: Moj lokal je bio nova zgrada, dobro je radio, izuzetno dobro; u
13 centru tog naselja, možda najljepša i najbolja zgrada u centru. I ja sam imao
14 dosta mušterija, odnosno kupaca koji su mi tražili - to su uglavnom ljudi iz tog
15 sela koji rade u inostranstvu - koji su mi tražili da im to prodam. Ja sam mogô
16 da dobijem za taj lokal negde oko 150.000 maraka u to vrijeme, a možda i više.
17 Nije mi bilo do prodaje. Kada je, međutim, došla ova situacija kakvu sam
18 opričao, ja sam tražio da prodam lokal, ali, više nije bilo mušterija. U selu
19 postoji jedan bračni par, Muslimani s kojima sam ja bio u dobrim odnosima. Oni
20 imaju prodavnice u selu i imućni su ljudi, a jednom su rekli da bi kupili to od
21 mene. Ja sam otišô kod njih i zamolio ih da kupe. Međutim, i oni, ko i svi ljudi
22 su znali situaciju i sad su htjeli da im to prodam skoro džabe. Ja sam to morao
23 i uraditi. I prodao sam.

24 I odselio sam, otišô sam u Brčko da živim. Istovremeno sam u mom
25 Bukviku, na prometnom mjestu u centru, napravio jednu poslovnu zgradu i tu sam
26 mislio da, takođe, da otvorim neki biznis. Nažalost, rat je počeo i to je sve
27 uništeno.

28
29
30

1 P: Možete li Vijeću, što je moguće točnije, reći kojeg ste dana prodali
2 Vaš lokal u Brki i prešli u Brčko?

3 O: Ne mogu to reći, jer sam ja... to je bilo davno, a bila je to opšta
4 gužva i psihoza, i, i, i meni to više nije bilo tako ni važno, ali ja mislim da
5 je to negde kraj 1991. godine. Ali, nisam siguran. Uglavnom tu negde, oko tih...
6 tog vremena.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, vidim da ono što sam ja
8 čuo kao 150.000 maraka stoji kao 1.150.000, pa bi to trebalo ispraviti.

9 I recite nam, gospodine Maričiću, koja je bila cijena za koju ste Vi na
10 kraju prodali Vaš lokal?

11 SVEDOK: Ja sam to prodao za 47.000 maraka.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A kada je riječ o datumu, Vi ste rekli
13 da to Vama više nije toliko važno. Međutim, to bi moglo biti važno ovdje za
14 Sudsko vijeće. Da li je to bilo prije pravoslavnog Božića, nakon pravoslavnog
15 Božića? Da li se tako nečeg sjećate?

16 SVEDOK: Pravoslavni Božić je u januaru mjesecu, to bi onda bila već
17 1992. godina. Ja mislim da sam ja to prije, ali ne mogu uopšte da, da, da se...
18 to mi je daleko od, od mojih nekih... nekih preciznih saznanja.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja Vam samo pokušavam pomoći kako bismo
20 saznali da li je to bilo krajem 1991. ili početkom 1992. Izvolite nastaviti,
21 gospodine Josse.

22 G. JOSSE: [simultani prevod]

23 P: Gospodine Maričiću, da to stavimo u kontekst u smislu sa Vašim
24 političkim angažmanom. Vi ste već Vijeću rekli da ste se kandidirali na izborima

25

26

27

28

29

30

1 1990. za Skupštinu Bosne i Hercegovine, zar ne?

2 O: Da.

3 P: Iz onoga što ste već rekli proizilazi da ste Vi bili kandidat SDS-a?

4 O: Da.

5 P: Niste izabrani, no možda sam to i ranije trebao pitati, Vi ste
6 postali poslanik u Skupštini srpskog naroda godine 1994.?

7 O: Da.

8 P: I to je bilo zato jer ste Vi zapravo bili neka vrsta rezerve za osobu
9 koja je bila mjesto iznad Vas na listi SDS-a. To je bio doktor Beli. On je umro
10 i Vi ste ga zamijenili.

11 O: Da.

12 P: Doktor Beli je čovjek o kojem ćemo možda još nešto čuti tokom Vašeg
13 svjedočenja. Recite, kako se on točno zvao?

14 O: Milenko Vojinović, pod nadimkom Beli.

15 P: Mislim da ste objasnili da je on bio blijed u licu i da su ga zato
16 zvali "Beli", a zvali su ga doktor zato jer on i jeste bio doktor. Da li je to
17 točno?

18 O: Da. Jeste.

19 P: Kad ste se preselili u Brčko, bili ste potpredsjednik SDS-a u Brčkom.
20 Recite nam što je to podrazumijevalo? Kakve vrste političkih aktivnosti?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Pošto je doktor Beli bio jaka ličnost, onda sam ja bio, tako, momak
2 za sve, otprilike za one operativne stvari. Rijetko sam ga kad zamijenjivô. Bilo
3 je slučajeva, ali vrlo rijetko, da sam ga na nekim sastancima zamijenio. Inače,
4 on je to držao u svojim rukama.

5 P: Jer, on je bio i predsjednik lokalnog SDS-a i poslanik, zar ne?

6 O: Jeste.

7 P: Kad ste se preselili u Brčko, od čega ste onda tada tamo živjeli?

8 O: Pa ja taj deo novaca što sam dobio, nešto sam imao malo i ušteđevine.
9 Jedan deo sam uložio u tu, taj objekat što sam gradio, a onaj manji deo sam
10 trošio za, za svaku, za svaki dan, za život.

11 P: A po Vašem dolasku u Brčko, od čega se sastojala Vaša politička
12 aktivnost? Da li ste se tada intenzivnije počeli baviti Vašom strankom?

13 O: Pa možda nešto malo više zato što sam imao više slobodnog vremena,
14 ali ne puno. Ja sam inače bio poprilično aktivan.

15 P: Poprilično aktivan, u kom smislu?

16 O: U, u, u... uopšte u radu stranke.

17 P: I kako se manifestirala ta Vaša aktivnost?

18 O: Pa doktor Beli je bio čovek koji je bio poslanik, a mislim da je još
19 i tad radio kao ljekar u bolnici i onda mi je često puta davao zadatke da ja
20 odem u to i to selo, da nađem predsednika mjesnog odbora ili tako te stvari,
21 operativne. Ja sam volio putovati, pa je... imao sam auto, imao sam nešto i

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 sredstava, pa sam nekad po njegovom nalogu išao i u druga mjesta.

2 P: A sada vas želim pitati nešto o međunacionalnim napetostima koje ste
3 iskusili u samom Brčkom kad ste se tamo preselili.

4 O: Ja kad sam preselio iz Brke u Brčko tad su međunacionalne,
5 međunacionalni sukobi ili tenzije, da bolje kažem, sve bivali veći. Pošto su u
6 gradu Brčkom, a i u Opštini Brčko u apsolutnoj većini Muslimani i Hrvati. A
7 Brčko se naslanja na Hrvatsku sa ovom sjevernom stranom, a južnom stranom na
8 bazen Tuzle gde je takođe većinsko muslimansko i hrvatsko stanovništvo. Ja
9 mislim da su Muslimani i Hrvati procjenjivali da je Brčko njihovo, obzirom da su
10 bili u većini i naravno da su tu bili vrlo aktivni, posebno pripadnici SDA,
11 stranke Muslimana, nacionalne stranke Muslimana; i HDZ-a, nacionalne stranke
12 Hrvata. Eskalacija je bivala sve veća, a Srbi u Brčkom i u opštini Brčko su bili
13 sve zaplašeniji i ugroženiji. Bilo je masa primjera pritisaka i zastrašivanja
14 Srba. Vjerovatno se već zna da su Muslimani osnovali SDA znatno prije osnivanja
15 SDS-a. Hrvati su osnovali HDZ takođe znatno prije nego što je osnovan SDS. Ja
16 mislim -

17 P: Moram Vas zaustaviti. Vijeće to već zna i to je upravo ono što je
18 predsjedavajući sudac ranije spomenuo kad je rekao da ne treba ponavljati neke
19 stvari.

20 Možete li dati konkretne primjere onoga što su, po Vašem mišljenju, bile
21 provokacije godine 1991. i početkom 1992. od strane Muslimana, a protiv Srba u
22 Brčkom?

23 O: Mogu. Ako mi dozvolite, samo bih htio završiti prethodnu misao u samo
24 par riječi.

25 P: Da, izvolite. Gledam i suca. Da. U redu. Izvolite.

26

27

28

29

30

1 O: Ja mislim, ja mislim da može biti SDS ne bi bila ni osnovana da nisu
2 osnovane dvije nacionalističke stranke koje su direktno ugrožavale srpski narod.
3 Sad možemo - ja se izvinjavam - da mi ponovite pitanje novo koje ste rekli.

4 P: Da. Ja sam Vas pitao da nam date konkretne primjere onoga što su po
5 Vašem mišljenju bile provokacije godine 1991. i početkom 1992., koje su izvodili
6 Muslimani protiv Srba u gradu Brčko.

7 O: Ja sam rekao već, provokacije su bile svakodneвне. Ali, recimo,
8 posebno je bilo da su Muslimani, obzirom da je već skoro svo rukovodstvo, a u
9 policiji apsolutno svo rukovodstvo je bilo sastavljeno od Muslimana i Hrvata;
10 oni su uz zgradu policije postavili jedan, jedan dugačak stol i tu su izložili:
11 prodaju kasete i rekvizite koji su, koji, koji su, koji se nose i koriste se u
12 islamskim zemljama. Dovedi su struju i stavili su kasete sa kojih se sa vrlo
13 jakim zvučnicima u centru, strogom centru Brčkog, puštala nacionalna, vjerska,
14 islamska muzika. Mi to tamo dobro znamo da se to zovu ilahije i kaside. Momci
15 koji su tu to prodavali, na glavama su imali te crvene fesove, oznaku Islama i
16 bili su vrlo agresivni, pogotovo kad bi naišao neko kao ja koji sam bio i
17 pripadnik, sem što sam pripadnik svog naroda srpskog, još i član SDS-a. U to
18 vrijeme već bilo je prilično teško biti Srbin u Brčkom. To je samo jedan
19 primjer.

20 U jednoj zgradi u dijelu grada koji se zove Srpska Varoš i većinski je
21 nastanjen srpskim narodom, ranije je osnovan MOS, muslimanski omladinski savez.
22 Dakle, pored SDA, oni su osnovali kao omladinski deo SDA i muslim...Muslimanski
23 omladinski savez. Taj savez je u jednoj zgradi, novoj zgradi u dijelu u Srpskoj
24 Varoši otvorio svoju kancelariju i stavio zvučnik vani na vrata i takođe je
25 puštao do duboko u noć isto tako tu islamsku muziku.

26

27

28

29

30

1 Jednog dana, odnosno naveče, ja mislim da je to već bila početak 1992.
2 godine, ja sam ušao u hotel Galeb u Brčkom. Bilo je naveče, može biti između 10
3 i 11 sati, u jed...jednom dijelu hotela za velikim stolom sjedilo je, može biti
4 deset, oko desetak i više Muslimana. Kad sam prolazio, jedan među njima koji se,
5 koji je imao nadimak "Car" je meni rekao: "Boško, hajde plati piće". Ja sam
6 rekao da - pošto sam ga poznavao: "Care, ja sam dosta plaćao." I otišô sam dalje
7 i očekivao sam da će biti komentar. I od njega sam čuo, iako sam bio okrenut
8 leđima jer sam polako odlazio, da je rekao, on pomenuo mi je majku i rekao da će
9 nas opet na Savski most pa čekićem u glavu.

10 Možda da pojasnim šta to znači. U Drugom svjetskom ratu su muslimanski i
11 hrvatski ekstremisti zajedno sa Nijemcima skoro potpuno uništili srpski i
12 jevrejski narod u Brčkom. Pored ostalog, pored ostalih mnogih stratišta gdje su
13 ih ubijali, posebno je to što su na Savskom mostu u pola dana odvodili te ljude
14 u masi i čekićem u glavu ih udarali i bacali tako žive, onesviještene u Savu.
15 Ovaj Car je aludirao na to. To, to su samo neki -

16 P: Stanite, molim Vas, na trenutak. Zamolio sam Vas da stanete kako
17 biste Sudskom vijeću rekli puno ime i prezime tog čovjeka po imenu Car, ako to
18 znate.

19 O: On je bio poznati siledžija brčanski, ali ne znam kako se zove. Zove
20 se nadimkom, svi smo ga znali kao Car.

21 P: Dobro. I nakon što Vam je to rekao, kako ste Vi reagirali i što se
22 onda dogodilo?

23 O: Ništa, ja sam jednostavno otišao i ta je stvar završena. A ako mogu
24 ispričati još jedan interesantan slučaj?

25 P: Da, izvolite.

26

27

28

29

30

1 O: Jedne večeri, pošto sam ja, tad sam još držao kafić u Brki, to je
2 dakle bila 1991. godina, ja sam negde oko 12 sati u noći otišao u grad Brčko na
3 periferiji prema Bijeljini u jedan lokal ugostiteljski koji se zove Westphalia.
4 Njega je držao Musliman. Ja sam znao te ljude, bili su fudbaleri, ali baš imena
5 se ne mogu sjetit' - ušao sam u lokal, svirala je živa muzika, bilo je puno
6 ljudi. Ja sam stao uz jedan šank gde je bio akvarijum sa ribama. Uzeo sam piće,
7 a stolovi su bili okolo. Za jednim stolom blizu mene sjedili su ljudi, uglavnom
8 Muslimani. Ustao je jedan od njih koji se zove Hame. Mislim da, da mu je prezime
9 Slomić, al' nisam siguran. Bio je poznat, takođe, u Brčkom. I prišao, počeo je
10 da igra oko mene i prišao mi je i šapnuo mi na uho, pokušaću da ga citiram. Kaže
11 ovako, ona riječ koja počinje sa "j" kod nas - "...smo vas petsto godina i još
12 ćemo vas "j" petsto godina". Ja ne znam da li se to razumjelo što sam rekao.

13 Ja sam se požalio gazdi. Gazda je bio takođe Musliman. On je kao njega
14 vratio na mjesto. Nakon par minuta on je opet počeo da igra oko mene i da me
15 uznemirava i ja sam napustio lokal. To je samo mali broj tih događaja. Oni su
16 bili stalni i... i... i ja pričam samo ono, uglavnom što sam ja doživio, al'
17 nisam ja bio jedini Srbin u Brčkom, bilo je sigurno još njih masa. Tako da je
18 narod sve više bio zaplašen u Brčkom, srpski narod.

19 P: Želim Vas pitati za samo još jedan konkretan primjer. Da li ste imali
20 susret s doktorom Ramićem na jednom političkom sastanku?

21 O: Da.

22 P: Kako je puno ime doktora Ramića?

23 O: Ibrahim Ramić ili možda Ibro. Mi smo ga zvali Ibro, a prije će bit'
24 da je Ibrahim. Je l' mogu nastavit'?

25

26

27

28

29

30

1 P: Samo još jedno razjašnjenje, molim Vas. Da li je on u rodu s nekim po
2 imenu Mustafa Ramić?

3 O: Dva, rođena braća.

4 P: Nastavite, molim Vas. Recite nam nešto o tom susretu.

5 O: To je bio jedan od rijetkih, jedna od rijetkih situacija gdje sam ja
6 zamjenjivo doktora Belog. On je bio na nekakvom putu il' ne znam, bio spriječen
7 i mene je nazvao i rekao da ja predvodim delegaciju SDS-a na razgovorima između
8 SDS-a, SDA i HDZ-a. Tad su već - ja ne znam kad je to bilo - ne mogu tačno reć'
9 da l' je to bio kraj 1991.? Vjerovatno. Ne vjerujem da je bio početak 1992. Tad
10 su već ti pritisci na srpski narod bili eskalirali. Skupštinu Opštine Brčko je,
11 Skupština je bila multinacionalna, multietnička, ali su Muslimani i Hrvati bili
12 u većini i oni su donosili odluke, iako je, da to dodam, SDS ušla u partnerske
13 odnose sa SDA i HDZ-om. Dakle, da participira u vlasti. Međutim, na Skupštini su
14 Muslimani i Hrvati već odavno bili združeni i oni su preglasavali srpske
15 predstavnike i poslanike. Tako da su donijeli odluke, pored ostalih, i da se
16 izvrši preispitivanje svih zaposlenih u Brčkom. A onda su donijeli odluku da se
17 masovno otpusti, otpuste Srbi zaposleni, ne gledajući ni na kvalifikacionu
18 strukturu, ni na iskustvo za rad, ni na sposobnost. Počeli su da otpuštaju od
19 portira pa do direktora. To je bila tema na tom sastanku gde sam ja mijenjao
20 doktora Belog.

21 U diskusiji ja sam zamjerio njima zašto to rade, da to nije korektno jer
22 smo dogovorili partnerske odnose. Ibro Ramić, koji je bio brat Mustafin, ali je
23 bio sušta suprotnost od Mustafe, bio je vrlo nervozan, iako je bio ljekar po
24 struci, on je burno reagovao i rekao mi da ja nemam tu šta da pričam. I ja sam
25 reagovao i nešto sam još rekao. Onda je on ustao i ljutito rekao ovako: "Nas je
26 po posljednjem popisu u Brčkom 46, ako bog da, na idućem popisu je nas, biće nas

27

28

29

30

1 51% i Vi nećete moći ovde živeti". Ja sam naravno na to reagovao. Ali, to je
2 epizoda koja je direktno povezana, možda ću biti preslobodan, ali ja tako
3 mislim, sa Islamskom deklaracijom Alije Izetbegovića, da on tamo piše da god
4 Muslimani budu u većini od 51%, oni stvaraju svoju državu i uvode svoje zakone i
5 svoje norme. Ja mislim da je Ibro Ramić, pošto je on bio dokazani islamista,
6 vjerovatno i znao i navode te Islamske deklaracije, a mislim da je tako i
7 mislio. To je ta epizoda sa tog sastanka.

8 P: Spomenuli ste u ovom Vašem posljednjem odgovoru da je bilo odlučeno
9 da se svi Srbi otpuste s posla bez obzira na njihove kvalifikacije ili radno
10 iskustvo. Da li je to i sprovedeno u djelo? I ako jest, kako?

11 O: Prvo, ja se izvinjavam, ali ne svi Srbi. Nije bilo odluke da se
12 otpuste svi Srbi, ali su oni počeli masovno da otpuštaju Srbe pod izgovorom da
13 je, da ih je previše zaposlenih i masovno su ih otpuštali. Pošto su već preuzeli
14 policiju bili, odnosno njihovi ljudi su bili na svim rukovodećim položajima, a
15 već tada, mora se priznati, iako je formalno postojala, ali stvarno više nije
16 bilo ni vlasti, ni države, ni ništa kome bi se čovek mogao požaliti.

17 P: Možete li nam dati neke konkretne primjere ovoga što kažete? Nekih
18 Srba prema kojima je diskriminirano kada je riječ o radnim mjestima? Izvolite.

19 O: To je bilo davno, a ja jednostavno ne, ne... to je bilo tako masovno
20 da ja nisam pamtio ljude. Znam da smo jednom vodili polemiku da su neki portiri
21 i pomoćni radnici u opštini, Srbi, otpušteni sa posla. I da su dovođeni ljudi na
22 telefonsku centralu i na portirska mjesta koji su bili takoreći nepismeni, al'

23
24
25
26
27
28
29
30

1 su bili Muslimani ili ponekad katolici, Hrvati.

2 P: Da Vas pitam onda konkretno o policiji. Da li je bilo znakova
3 diskriminacije i u policiji, koje ste Vi mogli vidjeti?

4 O: Pa, ja ću, ja ću uglavnom ispričati ono što sam ja lično doživio, a
5 bilo je tih žalbi i pritužbi sigurno sa svih strana. Pošto sam ja držao lokal,
6 kako rekoh, u Brki, meni su taj lokal lupali i pravili mi probleme i ja sam to
7 prijavljivao u policiju. Međutim, ja nisam imao nikakve zaštite. Kad su mi
8 polupali jednom lokal sa vana, onda je policija otkrila ko je to uradio i mene
9 uputilo, mene su uputili na građansku parnicu, a oni ništa nisu preduzeli protiv
10 tog počinioca, iako su ga otkrili. On je bio lokalni Musliman. Onda sam ja
11 žaleći se i hodajući po hodnicima policije vidio da su tamo na svim rukovodećim
12 mjestima Muslimani i Hrvati, da tu nema Srba. I nažalost, takva je situacija već
13 bila da nisam mogao očekivati zaštitu od, jer su ti rukovodioci u vel'koj većini
14 bili već ekstremni Muslimani i Hrvati. Bilo je ča... par izuzetaka. To je samo
15 jedan primjer.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, sada idemo s jedne
17 stvari na drugu. Sa diskriminacije i otpuštanja i diskriminatornog zapošljavanja
18 na diskriminatorno funkcioniranje nekih institucija. To nisu iste stvari.

19 Da li nam možete dati primjer nekoga ko je otpušten s posla zato što je
20 Srbin?

21 SVEDOK: Nažalost, meni niko nije tražio to i ja ne mogu sad da ovde
22 izmišljam ime. Toga je bilo masovno. Ja sam mogao to da kupim, ali nisam to
23 prikupio i ne mogu da, da navodim imena. Pogotovu pošto sam ja bio svugde negde,
24 pa ne mogu navesti imena. Al' to, to nije teško provjerit'.

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro, ali ako Vi kažete da su Srbi
2 masovno otpušteni i da su na njihova mjesta dolazili drugi, manje kvalificirani
3 ljudi, morate znati bar jedan primjer. Možda netko u bolnici ili u nekom od
4 poduzeća?

5 SVEDOK: Kad ste pomenuli bolnicu, ja mislim da se sjećam da je i
6 direktor bolnice tad promijenjen i da je postavljen baš taj Ibro Ramić. Ali, ja
7 se zaista izvinjavam, ja sam ovde došao da govorim ono što znam, lično. A prošlo
8 je dosta vremena i ja se vrlo često imena ne sjećam. A ne mogu ovde. Tad sam ja
9 znao masu ljudi. Čak su i meni neki ljudi dolazili, žalili se, znajući me tu u
10 gradu. Ja sam bio poznat. Sjećam se jednog portira iz opštine. On je rodom iz
11 sela Grbavica. Meni je došao uplakan. Imao ženu i djecu, kaže: "Otpuštaju me".
12 Nisam mu ja mogao ništa pomoć'.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li se sjećate imena upravnika
14 bolnice?

15 SVEDOK: Rekao sam da je, da je za direktora bolnice došao doktor Ibrahim
16 Ramić, predsjednik SDA.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, al' mene zanima ime ovog čovjeka
18 koji je otpušten.

19 SVEDOK: Ne. Nažalost, nisam to registrov'o.

20 SUDIJA ORIE: /nedostaje simultani prevod/

21 G. JOSSE: [simultani prevod]

22 P: Kad je riječ o pitanjima koja je postavio predsjedavajući sudac,
23 možete li nam pomoći i dati neke konkretne primjere diskriminacije prema Srbima
24
25
26
27
28
29
30

1 u SUP-u?

2 O: Pa, ja mislim da je evidentna diskriminacija ta što od sedam
3 rukovodećih mjesta u policiji, tj. SUP-u, nijedan nije bio Srbin. Ako treba da
4 pomenem, dakle načelnik SUP-a je bio Safet Suljagić. Šef krim-službe je bio
5 Musliman, a šef Državne bezbjednosti je bio brat. To su dva brata. Ja se ne mogu
6 da sjetim baš njihova prezimena, al' su poznati u Brčkom. Komandir policije - to
7 je struktura SUP-a, MUP-a - komandir policije je opet bio Zlatko Jašarević,
8 Musliman. Komandir saobraćajne policije je bio opet Musliman. Šef krim-službe,
9 rekao sam da je već bio Musliman.

10 Otprilike, ja sam tad našao da je sedam rukovodećih mjesta u policiji
11 bilo sve sami Muslimani i Hrvati i apsolutno nijednog nije bilo Srbina. Ja sam,
12 pošto sam imao te silne neprilike, poslao jedno pismo načelniku SUP-a, Salihu
13 Suljagiću, đe sam ga pit... molio i tražio objašnjenje zašto se meni ne pruži
14 zaštita. A onda sam mu i rekao kako on kao poznati komunista, kao čovek koji bi
15 trebao da bude pravedan po tadašnjim mjerilima je dozvolio da sve, sva
16 rukovodeća mjesta preuzmu Muslimani i Hrvati, a nema ni jednog Srbina. Nisam,
17 naravno dobio nikakav odgovor, ali znam da je taj Salih ostao u srpskoj strani,
18 kad su počela ratna dejstva i čitavo vrijeme je proveo u Brčkom. Ja sam ga viđao
19 u Brčkom, u srpskom dijelu u toku rata.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Jedno razjašnjenje, ti Muslimani i
21 Hrvati koji su bili na rukovodećim položajima, da li je situacija bila takva od
22 višestranačkih izbora ili je do takve situacije došlo zato što su neki Srbi koji
23 su ranije bili na rukovodećim položajima otpušteni? Dakle, mene zanima da mi
24 kažete da li je od samog početka bilo takve zloupotrebe rukovodećih položaja ili
25 je ranije postignut sporazum o podjeli rukovodećih položaja, a onda su Srbi s

26

27

28

29

30

1 takvih rukovodećih položaja otpušteni?

2 SVEDOK: Ova situacija gde su svi ovi rukovodeći ljudi u policiji bili
3 Muslimani ili Hrvati, gde nije bilo Srba, je bila do stranačkih izbora i do
4 partnerskog dogovora između tri stranke. Ja onda procjenjujem da je to smišljeno
5 i namerno rađeno sve u okviru budućih dešavanja i očekivanja. Kada su, kada je
6 napravljen partnerski sporazum između tri stranke, onda - ja se ne sjećam - ali
7 je ipak bio na početku partnerskog dogovora, razgovora, bilo je par slučajeva
8 gde su i Srbi došli na određena mjesta. Pa je tako predsjednik Opštine bio
9 Musliman Mustafa Ramić, a predsjednik vlade Srbin Pero Marković. Bilo je i takvih
10 slučajeva gdje su oni morali ispoštovati, ali to je samo tamo gde su morali do,
11 pred rat, kad je već eskalirao, pa ti, ti, te, te tenzije. I onda je sve
12 propalo.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ali -

14 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, mogu li samo na trenutak.

15 P: Da li ste Vi pomenuli ime Mustafa Ramić u svom odgovoru koji ste
16 dali?

17 O: Da.

18 G. JOSSE: [simultani prevod] To se nije pojavilo u prevodu.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne. Nije. Hoćete li, molim Vas, svedoče,
20 da nam kažete u kom ste kontekstu pomenuli gospodina Ramića?

21 SVEDOK: Pomenio sam ga da je on po partnerskim dogovorima postao
22 predsjednik Skupštine Opštine Brčko. On je brat Ibne Ramića, odnosno doktora
23 Ibrahima Ramića, koji je bio predsjednik SDA. Mustafa je bio umjerenija ličnost
24 od Ibrahima.

25 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Ali, ja Vas jesam onda dobro shvatio

26

27

28

29

30

1 da je po dogovoru o podeli vlasti, da su sve rukovodeće funkcije u policiji bile
2 i ostale u rukama Muslimana i Hrvata. Jesam li ja to dobro razumeo?

3 SVEDOK: Nisam, nisam siguran. Posle partnerskih dogovora, ja ne mogu sad
4 da baš sjetim se, ali postoji mogućnost da je ta struktura, al' samo u samom
5 vrhu nešto popravljena. Kako je u Skupštini Opštine napravljeno da predsednik
6 bude Musliman, predstavnik najbrojnijeg naroda -

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne, ne. U ovom trenutku Vas isključivo
8 pitam o policiji.

9 SVEDOK: Ja sam rekao da prije partnerskih dogovora je bilo apsolutno sva
10 rukovodeća mjesta bila su Muslimani i Hrvati. Ja mogu da, da pretpostavim da je
11 to moglo biti od 1987. pa do 1990. godine. Samo je moja pretpostavka. A kad su
12 posle izbora stvoreni partnerski odnosi, ja ne mogu sad da se sjetim, ali
13 postoji mogućnost da je nekakav Srbin i bio tamo na, po tom ključu postavljen.
14 Ali, sigurno na, na, na najnižoj funkciji jer je načelnik SUP-a tad postao
15 Stjepan Filipović, Hrvat. Šef krim-službe je takođe postao Musliman, ostao
16 Musliman, postao. Komandir policije opet je ostao Jašarević, itd. Dakle, ta
17 struktura po partnerskim dogovorima u sam...samom vrhu je u maloj mjeri u
18 policiji ispravljena i naravno, na vrhu Opštine. Al' ovamo dole gdje god je
19 Skupština većinski odlučivala, oni su pravili pravu čistku.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Na kom najvišem nivou u policijskim
21 snagama se nalazio neki Srbin nakon tih partnerskih dogovora? Ko je to bio i
22 koji je bio njegov rang, odnosno funkcija?

23 SVEDOK: Ja se sjećam jednog čoveka koji je došao u Brčko i bio je Srbin.
24 On je i rođen sa područja Brčkog i rekao je da je negde bio u policiji, komandir
25 policije u Hrvatskoj. Mislim da je to rekao da je to Split ili Zadar, i rekao je
26 da više tamo u Hrvatskoj Srbi ne mogu da ostanu na, na rukovodećim položajima
27 jer su ih tamo po toj nacionalno...noj, na... nacionalnoj napetosti bili

28
29
30

1 otpušteni. I došao je u Brčko i molio -

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. A da li je to bio Srbin koji je bio
3 na najvišem nivou u policijskim snagama? Dakle, da li je taj Srbin imao najviši
4 položaj koji ni jedan drugi Srbin nije imao?

5 SVEDOK: Da, ja mislim da je on bio.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A na kom je bio položaju?

7 SVEDOK: Ja mislim da je on bio komandir saobraćajne policije, otprilike
8 tu, tako bi mogao biti.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, izvolite nastavite, gospodine Josse.
10 Za Sudsko veće je važno da stekne jasnu sliku o ovakvim stvarima. Jer, evo sada
11 vidimo da na rukovodećim položajima nije baš bilo sasvim jasno, kao što nije
12 bilo ni dovoljno jasno o kom se vremenu radilo, šta se promenilo, kada se
13 promenilo. Možete nastaviti sada.

14 G. JOSSE: [simultani prevod]

15 P: Gospodine Maričiću, Vi ste ranije ovo pojasnili kada ste pomenuli
16 Mustafu Ramića, a njegovo se ime nije pojavilo u transkriptu. Vi ste rekli, je
17 li tako, da je Pero Marković bio vodeći Srbin i da je on bio predsednik Izvršnog
18 odbora?

19 O: Ja mislim da on nije bio vodeći Srbin. Ali je bio - ne znam šta
20 smatrate pod vodećim Srbinom - ako misli se na funkciju u Opštini, onda jest.
21 Ali, inače, on je bio Srbin i kao srpski delegat bio je na mjestu predsednika
22 Izvršnog odbora. To je opštinska vlada.

23 P: Naprosto pokušavamo da razjasnimo odgovor koji ste već ranije dali, a
24 Vi ste nam sad to objasnili.

25 Da li nam možete poimence navesti Srbe u SUP-u za koje Vi kažete da su
26 bili otpušteni zbog toga što su Srbi?

27 O: Ne mogu ja, imena se ne sećam. To je bilo davno. Sve se to pobrkalo i

28

29

30

1 zaista ne mogu da se sjećam imena. Zbog nečeg se ne sjećam. Eto, samo tako moram
2 da Vam dam odgovor. Oni su postepeno otpušteni. Ja sam rekao da su prije
3 višenacionalnih izbora već bio, bio, nije bio nijedan Srbin na rukovodećem
4 mjestu. Tako jer, oni su ranije otpušteni, postepeno zamjenjivani i ja to, taj
5 period ne mogu sad da ispratim. Pogotovo ne po imenima. Slučajno sam se sjetio
6 rukovodećih Muslimana i Hrvata u policiji, u SUP-u.

7 P: Sada bih hteo da pređemo na sasvim drugu temu, a to je vojska,
8 odnosno naoružavanje raznih nacionalnih grupa u Opštini uoči rata.

9 Ispravićete me ako nisam u pravu, no iznesena je opšta tvrdnja, bar kad
10 je reč o Brčkom, da su Srbe naoružavali JNA uoči rata u proleće 1992. godine.
11 Šta Vi kažete na to?

12 O: JNA je bila sastavljena od svih nacionalnosti. Međutim, kako se
13 prib...približavala kriza, JNA su napustili i Muslimani i Hrvati. U njoj su
14 uglavnom ostali Srbi. Obzirom da je Srpska demokratska stranka, gde sam ja bio
15 potpredsednik, bila antikomunistička i desne orijentacije, onda je bila u lošim
16 odnosima sa komunistima. A svi kom... svi rukovodeći ljudi JNA su bili
17 komunisti. Tako da su oni u... bili rezervisani prema SDA /sic/ i čak su je i
18 optuživali i pravili probleme... SDS-u. Međutim, kad je sam rat već došao blizu,
19 sve informacije su postojale da se Muslimani i Hrvati naoružavaju. U Hrvatskoj
20 posebno, čule su se detonacije čak u Brčkom, oko Vukovara. Opšta psihoza je bila
21 u srpskom narodu i u tom periodu, to je moglo da bude negde početak 1992.
22 godine, Srbi u Brčkom su bili već u vel'koj panici. Tad već više nije se
23 govorilo ko kakvoj stranci pripada, izuzev možda komunista. Ovi svi drugi, SDS i
24 svi ljudi vanstranački ili još neke stranke, ako su bile demokratske

25

26

27

28

29

30

1 orijentacije srpske, su se svi sastali da vide kako da, da, šta da se radi sa
2 narodom, jer su bile svježe uspomene iz Drugog svetskog rata kad su Srbi u
3 Brčkom nastradali. I naravno, počelo se razmišljat' kako da se spasi narod.
4 Skupilo se tu intelektualaca, Brčko je bilo poznato po intelektualcima Srbima.
5 Samo da pomenem advokata Ristu Zelenovića, pa onda doktora Belog, pa još masu
6 profesora i doktora, i moja malenkost je bila tu u tom krugu.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Maričić, Vi nam iznosite mnogo
8 detalja, i to dosta traje, ali Vas molim da počnete od odgovora na pitanje. A
9 onda možda, na samom kraju možete, kada već date odgovor, ukoliko nama trebaju
10 dodatne pojedinosti, tada - recimo, ako je pitanje bilo: šta kažete o opštoj
11 tvrdnji, bar kad je reč o Brčkom, da je Srbe naoružavala JNA? Da li se to
12 dogodilo? Da ili ne? A onda, molim Vas, možda nam onda možete dati razloge zbog
13 čega i to se možda može onda dalje ispitati, ali da li je to zaista bilo tako?

14 SVEDOK: Određenu, određenu količinu oružja pred sam rat Srbi su dobili i
15 od JNA. Nije to bilo puno i nije to bilo dovoljno, ali su nešto dobili.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, izvolite. Naravno,
17 ukoliko Vas interesuje više detalja možete dalje ispitivati, ali najpre bih hteo
18 da usmerite svedoka da najpre odgovori na pitanje, a onda možemo preći na
19 detalje zbog čega, kada, itd. Izvolite.

20 G. JOSSE: [simultani prevod]

21 P: Kako ste Vi saznali o tome što ste upravo sada rekli?

22 O: Pa, ja sam bio čovek koji je bio upućen u dosta stvari u Brčkom i
23 naravno, to nije moglo bit' da ja ne saznam, obzirom da sam bio i potpredsednik
24 stranke. A bio sam u... zabrinut i naravno da sam o tome razmišljao i znao to.

25

26

27

28

29

30

1 P: A na koji ste način saznali, koji je bio Vaš izvor informacija?

2 O: Pa znam da je, pošto je moj Bukvik bio već u okruženju, da je bila
3 velika opasnost za narod i da je tamo odveženo negde u jednoj, u jednom, u
4 jednoj tranši negde oko 50 pušaka, većinom onih starih M-48, u taj moj Bukvik.
5 Ja sam tamo imao familiju i odlazio sam. I ljudi su mi pričali da su dobili
6 nešto tih pušaka od JNA. Naravno, u vrlo malom broju i vrlo lošeg kvaliteta. Ako
7 mi dozvolite, JNA je bila komunistička i oni su prvo, kako su rekli, naoružavali
8 svoje proletere. Tako da su i u Bukviku prvo podijelili možda jedno dvadesetak
9 automatskih pušaka svojim proleterima, a onda su onom ostalom narodu dali nešto
10 M-48, onih starih, zastarelih pušaka.

11 P: Šta podrazumevate pod rečju "proleter" u ovom kontekstu?

12 O: Pa to su komunisti, a izraz proleter je negde iz Drugog svjetskog
13 rata, komunistički nekakvi borci koji su se zvali proleter. Ili možda
14 komunistički političari. Poznata je krilatica, ja ne znam da l' je nju Lenjin,
15 ko je, plasirô, kaže "proleter svih zemalja ujedinite se". To su oni koji su
16 dizali revoluciju komunističku.

17 P: U to vreme ili naknadno, da li ste saznali da je došlo do dostave
18 oružja Srbima - govorimo o 1991. i o 1992. godini i to iz izvora izvan JNA?

19 O: Ja sam na to pitanje već, čini mi se, odgovorio. Ja sam rekao da sam
20 bio u mom Bukviku i da su mi pojedini seljani rekli da su dobili puške. Ja
21 mislim da je u 1991. godini malo toga bilo ili nikako, ali pred sam kraj, pred
22 eskaliranje i ratnih sukoba, vojnih, to se dešavalo. Ja mislim da je to bilo i
23 još i u drugim srpskim selima, ne samo u mom Bukviku.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Možda ja nisam dobro shvatio, gospodine Maričiću, ali te nabavke koje
2 ste upravo spomenuli, odakle su one poticale? Ko je bio izvor? Iz kog izvora su
3 dolazile te, te količine?

4 O: Nisam razumio pitanje. Ne znam na koje nabavke mislite.

5 P: Pitao sam Vas o pribavljanju oružja, odnosno naoružavanju od strane
6 JNA. I Vi ste to odgovorili. A sada Vas molim da se usredsredite, ukoliko možete
7 da nam pomognete, na oružje koje je dobavljano iz drugih izvora, a ne od JNA?

8 O: Da.

9 P: Možete li nam pomoći u tome?

10 O: Ja ne znam da l' me čujete. Mislim da nisu, da nije nešto uključeno.
11 Je l' se čujemo?

12 P: Da, čujem Vas, gospodine.

13 O: Izvinjavam se. U opštoj panici Srbi su tražili spas i pošto su
14 zaključili, ja ću to kasnije kad budem imao prilike ispričat, da se moraju prvo
15 pokušat odbranit'. Tad je puška više vrijedila nego išta jer se znalo da rat
16 dolazi i da se samo s puškom može odbranit'. Tako da ja se sjećam da je nekakav
17 Srbin koji je živio u Beču kupio, možda negde oko 50, onih trofejnih M-48 iz
18 Drugog svjetskog rata pušaka u Beču i nekim kanalom dovezao u Brčko. Ja lično
19 sam sebi kupio pušku za 1.600 maraka od jednog čoveka koji radi u Švicarskoj. To
20 je bila ona sačmarica puška, dakle lovačka. Ali, to je što ja znam. Ja vjerujem
21 da, ljudi su bili u panici pa su tražili sa svih strana nekakvo oružje samo da
22 se brane.

23 P: A te puške, tih 40 trofejnih pušaka iz Beča, kako ste saznali za to?
24 Ne morate nam detaljno o tome govoriti, samo nam dajte da steknemo predstavu o
25 tome?

26 O: Ja sam bio, ja sam imô svoje prijatelje, naravno, u Brčkom i svugde i

27

28

29

30

1 jedan moj prijatelj je nekad radio u Beču i bio prijatelj sa tim čovekom koji se
2 zov... koji se zvao Luka Pekić. On je imao lokale u Beču. I on je stajao sa
3 Lukom ispred hotela Galeb i onda mi je taj rekao da je Luka obezbjedio 50 pušaka
4 i da će on to platiti u Beču. To su bile neke trofejne. Ja sam čuo da su bile po
5 dvije, tri marke. I te puške su i donešene. Ja sam i vidio par njih. To je bilo
6 baš ono, muzejsko. Čak sam i detalje čuo kako je to dolazilo, kako je doveženo,
7 al' eto, u nekom bunkeru putničkog auta, nekakav Mađar je dovezao. Pa onda
8 o...ovaj čovek otišao, to preuzeo, tako...

9 P: Možda je to očigledno, ali Sudsko veće može Vaš odgovor da ste kupili
10 pušku da biste se odbranili smatrati važnim, značajnim. Možda nam možete nešto
11 više reći o svojim motivima?

12 O: Ja sam čovek iz naroda i naravno ono što je osećao narod, osećao sam
13 i ja. Strašnu opasnost. A ja sam i čovek koji je dosta, prilično dosta čitao.
14 Posebno mi je fah nekako istorija i geografija. I sudbinu Srba znam u istoriji i
15 nije mi bilo teško zaključiti da nas čekaju, čeka teška sudbina ukol'ko se ne
16 spasimo nekako. To je bio motiv zašto sam ja nabavio - ja hoću ovde da kažem da
17 ja nisam nabavio pušku da budem lovac nego sam mogao, slučajno do...došao do te
18 sačmare. Ja ću onda ići, ako zatreba da se možemo b... da se mogu branit'. To je
19 bio moj motiv. A inače i... narod je u Brčkom bio uplašen. Već su žene i djeca
20 srpska bili pobjegli, otišli u Srbiju i kojekuda. Ostali su uglavnom muškarcima,
21 sposobniji da se brane.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, da li ste završili sa
23 ispitivanjem o JNA jer bih ja hteo da znam još neke detalje o oružju koje je
24 dobavljala JNA?

25

26

27

28

29

30

1 Gospodine Maričić, Vi ste nam rekli da je JNA bila komunistička vojska i
2 da su oni pre svega naoružavali, kako su ih oni zvali, proletere. Hteo bih da
3 razumem kako je došlo do toga? Kako su oni znali ko su proleter i da bi onda
4 njima dali oružje?

5 SVEDOK: Pa, što se mene tiče, to je vrlo jasna stvar. U bivšoj
6 Jugoslaviji pa i u Bosni su vlasti držala komunistička partija u kojoj su bili i
7 svi oficiri. I naravno da su se oni pred rat, a i znali su već, vojska je imala
8 svoju obavještajnu službu, znali su oni u svakom selu kako ko diše, a ne ko gde
9 pripada kojoj partiji. To je moj odgovor. Dakle, oni su apsolutno bili
10 obaviješteni, u potpunosti, jer nije u... u Jugoslaviji, pa i u Bosni bila samo
11 JNA. Tu je bilo masa tih organizacija poluvojnih, Teritorijalna odbrana, Civilna
12 zaštita, sve je to kontrolisala JNA i onda je i kroz te strukture znala sve.
13 Tako da su svi rukovodeći ljudi u tim strukturama vojnim morali biti -

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Vi ste nam takođe rekli da je JNA
15 bila, odnosno da su Hrvati i Muslimani otišli iz JNA, prema tome, ono što je
16 ostalo u JNA, to su bili uglavnom Srbi. Jesam li ja to dobro razumeo?

17 SVEDOK: Da.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. A kako su oni delili to oružje?
19 Da li su išli od vrata do vrata proletera? Na koji način je to rađeno?

20 SVEDOK: Naoružavanje proletera je bila velika tajna i to je
21 izgled...izgleda urađeno nešto ranije, tako da ja sam tek saznao od ljudi iz svog
22 sela, kad su mi rekli da proleter i po noći pucaju i rafalno, da su dobili
23 oružje. To su tajno radili. Ja ne mogu odgovorit' kako su oni naoružavali svoje
24 proletere, ali ono što su donosili u narod, to su donosili u selo i imali su
25 neke svoje ljude opet tu, pa su njima davali, a ovi su ih podijelili po selu.

26

27

28

29

30

1 Mislim na onaj deo koji je bio za narod, onaj lošiji deo oružja.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro, a možete li biti malo
3 konkretniji. Rekli ste "oni su imali svoje ljude tamo". Recite nam, molim Vas,
4 na primer u selu iz koga ste Vi, ko je dobio oružje i ko je zatim dalje delio?
5 Dakle, da govorimo sada o Bukviku, jer koliko sam shvatio to je selo za koje Vi
6 smatrate da je Vaše selo.

7 SVEDOK: Spisak proletera koji su dobili oružje, dakle "proletera", malo
8 pod navodnicima - je nekim kanalom došao do muslimanske strane u ratu i oni su
9 preko radija čitali imena i brojeve pušaka koje su imali proleterci, pa i sa
10 područja Bukvika. A ovo oružje koje je dijeljeno narodu - ja nisam živio u
11 Bukviku i ne mogu znat' detalje jer nisam tamo. Ja sam tamo rijetko dolazio.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Ko je imao taj spisak?

13 SVEDOK: Taj spisak su čitali Muslimani preko radio, njihov...njihovog
14 radija posle 14. septembra 1992. kad su zauzeli i porobili područje Bukvika.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sada sam potpuno zbunjen, jer Vaši
16 raniji odgovori - samo da proverim, molim Vas. Gospodine Josse, molim Vas da me
17 ispravite ako grešim. Dakle pitanje je bilo o Srbima koje je naoružavala JNA.

18 G. JOSSE: [simultani prevod] Da, to je bila osnova pitanja.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A Vi sada govorite o Muslimanima. No mi
20 smo razgovarali o naoružavanju Srba od strane JNA. Tako da sad ne razumem kako
21 to da su Muslimani počeli da čitaju te spiskove proletera koji su dobijali to
22 oružje.

23 G. JOSSE: [simultani prevod] Pa mogu li ja da se usredsredim jer to
24
25
26
27
28
29
30

1 jeste logično.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Recite nam onda kako se to
3 događalo? Ili je pak to bilo u onom trenutku kada su oni preuzeli vlast u tom
4 kraju, da su tada pročitali taj spisak?

5 SVEDOK: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro, a pre nego što je preuzeta vlast
7 u Bukviku, Vi ste rekli da ste čuli kako je deljeno to oružje. Ko je dobijao to?
8 Ili su oni išli od vrata do vrata i pojedinačno delili puške?

9 SVEDOK: Obzirom da je već rat bio na pragu, svako je znao da će doć' do
10 rata, a rekao sam da je pored JNA u svakom selu i na svakom području postojala
11 organizacija Teritorijalne odbrane i Civilne zaštite. I naravno da su tada pred
12 rat aktivirani ti spiskovi Civilne zaštite i Teritorijalne odbrane. To su dakle
13 ljudi sposobni, čak u Civilnoj zaštiti je bilo i žena. Al' one ne bih reko da su
14 naoružavane. Ja mislim da je uglavnom naoružanje išlo po tim spiskovima Civilne
15 zaštite na... po selima /nerazgovetno/. Al' samo tako mislim, ja nisam bio
16 svjedok toga.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Dobro. A Vi ste nam ranije rekli da
18 je oružje deljeno proleterima, a sada, bar ako sam ja dobro shvatio, Vi hoćete
19 da kažete da se tu radilo ustvari o pripadnicima TO-a i Civilne zaštite. Jesu li
20 svi oni bili proleterii? Kako ovo treba da razumemo?

21 SVEDOK: Oni nisu bili svi proleterii. U Civilnoj zaštiti i u...u...u
22 Teritorijalnoj odbrani su bili svi građani sposobni. Proleterii su bili, naravno,
23 neka polu-tajna organizacija. Ja mislim da su većina il' možda svi ti proleterii
24 njihovi, ustvari bili saradnici vojno-obaveštajne službe.

25 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali istovremeno Vi ste rekli da osim
26
27
28
29
30

1 proletera su naoružavani i pripadnici TO-a i Civilne zaštite. Dakle da su i oni
2 bili naoružavani, to ste rekli.

3 SVEDOK: Yes.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Takođe od strane JNA?

5 SVEDOK: Da, al' to je bilo u mal... to su bile male količine. Recimo, u
6 jedno selo od... 150 ljudi, 200, oni su donijeli 15 pušaka i to tih starih. Tako
7 sam ja imao informaciju.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. A to oružje, da li je ono deljeno,
9 odnosno, ako sam Vas dobro razumeo, nije bila nikakva tajna da se ono delilo?

10 SVEDOK: Bila je to ipak nekakva polu-tajna.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Polu-tajna. Ko je učestvovao u tom
12 polu-tajnom raspodeljivanju oružja? Dakle, razumeo sam da su proleter i bili...
13 tu je deljeno potpuno u tajnosti, a zatim je bilo polu-tajno deljenje oružja
14 pripadnicima TO-a i Civilne zaštite. Ko je to organizovao? Mislim, ako recimo
15 imate 15 pušaka, a imate stanovništvo od 150 ili 200 ljudi, ko bi bio taj ko bi
16 rekao "ti ćeš dobiti pušku ili ti ćeš dobiti pušku"?

17 SVEDOK: Ja konkretno ne znam, ali pretpostavljam da je Teritorijalna
18 odbrana imala i svoje rukovodstvo. I vjerovatno onaj ko je rukovodio
19 Teritorijalnom odbranom je imao i glavnu riječ u podjeli tog oružja.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A i Civilna zaštita takođe ili? Vi ste
21 naime upotrebili ta dva izraza.

22 SVEDOK: Da. Civilna zaštita je poširok pojam. Ja mislim da se ona tad i
23 po... i počela gasiti i da je ostala ta Teritorijalna odbrana u... o...
24 uglavnom. Ako mogu dodat', komunisti su, da bi držali pokorni sav narod

25

26

27

28

29

30

1 formirali neku silu organizacija polu-vojnih. Pa i tu Civilnu zaštitu gde su
2 bile i stare žene.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. A da li je to oružje deljeno samo u
4 srpskim selima? Hoću da kažem, da li je JNA, jer to je bilo u početku pitanja,
5 da li je JNA naoružavala Srbe ili je naoružavala i muslimanska sela?

6 SVEDOK: Ja govorim o srpskim selima, a za muslimanska sela ne znam,
7 obzirom da su oni napustili JNA i da je u to vrijeme već i JNA u Brčkom bila
8 svedena možda na 20 ljudi, samo rukovo...rukovodećih. Onda, ne znam za
9 muslimanska sela ništa. Iako ovde ima jedan podatak da je u muslimanskom selu
10 Brezovo Polje stvorena Teritorijalna odbrana, 90% od Muslimana, pred sami rat i
11 da su i oni dobili oružje. Oni su čak i učestvovali i, u, na početku u ratu.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A u srpskim selima uprava TO-a je bila u
13 čijim rukama?

14 SVEDOK: Pa to je bila struktura polu-vojna i normalno da je glavnu riječ
15 i...i sve vodila JNA, oko postavljanja komandnog kadra, jer je komandni kadar i
16 u toj strukturi morao biti apsolutno njihov, njima odan.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro, ali u Vašem selu, dajte da se
18 sada usredsredimo na Bukvik, ko je bio komandant TO-a u Bukviku?

19 SVEDOK: Ja, ja to ne znam. To je bila polu-tajna za mene, obzirom da sam
20 bio anti-komunista. Meni nikakvi takvi podaci nisu bili dostupni. Prije rata me
21 to nije puno ni interesiralo.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali TO nije bila isključivo
2 komunistička organizacija, je li tako?

3 SVEDOK: Da.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Je li jeste ili nije?

5 SVEDOK: Nije bila. Ne. Ne. Nije. To je bila masovna organizacija gdje je
6 bilo i van komunista. Ali, rukovodeći kadar je sigurno bio komunist i onaj koji
7 je bio najbliži JNA, jer je ona i to koordinirala, sigurno. Bez njih to ništa
8 nije moglo da bude. Samo ako navedem podatak da je uvijek komandant TO imao
9 visok vojni čin u... u opštini.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. A što se tiče komande TO-a, Vi
11 ste bili pripadnik SDS-a. Da li su pripadnici SDS-a u opštinama, ne samo u
12 Bukviku za koji ste rekli da ne znate - dakle, da li su pripadnici SDS-a bili na
13 rukovodećim položajima u TO-u u opštini Brčko?

14 SVEDOK: Ne. Oni su bili antikomunisti. SDS je uglavnom bila
15 antikomunistička, odnosno desne orijentacije i nik... teško je neko mogao od
16 njih doći na...na takve funkcije. Ne govorim kad je rat počeo. U tom slučaju to
17 je već bila opšt...opšta odbrana, ali prije rata, ne.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali Vaš odgovor mi nije potpuno
19 jasan, ovaj poslednji odgovor. Da li Vi to kažete da su pripadnici SDS-a bili na
20 komandnim položajima na početku rata, ali ne pre toga? Jeste to hteli da kažete?

21 SVEDOK: Kad je počeo rat, tad su i neki pripadnici SDS-a koji su znali
22 nešto o vojnim stvarima dolazili i na rukovodeća mjesta. Više se to nije ni
23 zvala neka Teritorijalna odbrana, to je bila opšta odbrana narodna.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. I prema tome ja onda sam razumeo da
2 čak i u srpskim selima pripadnici SDS-a, to je recimo pre rata, recimo pre
3 aprila 1992. godine, da oni nisu bili na komandnim položajima u TO-u. Jesam li
4 to dobro razumeo?

5 SVEDOK: Da. Dobro ste razumeli.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, hvala Vam na tim pojašnjenjima.

7 Gospodine Josse, ja sada gledam na sat, a istovremeno, smatrao sam da
8 ste završili sa naoružavanjem JNA i ja sam samo intervenisao u momentu kada sam
9 mislio da ste završili sa tim.

10 G. JOSSE: [simultani prevod] Hvala, časni Sude. Ja ću nastaviti nakon
11 pauze sa pitanjima o tome šta svedok zna o naoružavanju Muslimana. A onda ćemo
12 govoriti o naoružavanju Hrvata.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Napravićemo pauzu i nastaviti za
14 deset minuta /kako je prevedeno/.

15 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

16 ... Početak pauze u 10.41h.

17 ... Sednica nastavljena u 11.22h.

18 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

19 Izvolite sestti.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pre nego što nastavimo, dobio sam jedan
21 hitan zahtev od jednog drugog Sudskog veća koji imaju problema sa finalizacijom
22 video-linka. A zahtev, odnosno molba da sutra umesto ujutro radimo poslepodne u
23 sudnici I, umesto da radimo ujutro u sudnici II. Ne pitam da li ima prigovora,
24 pitam samo da li postoji bilo kakav nepremostiv problem u vezi sa tim? Jer,

25

26

27

28

29

30

1 moram isto tako da Vam kažem da bi i sudije u tom slučaju morale da svoj program
2 promene.

3 G. JOSSE: [simultani prevod] Da li ja mogu samo trenutak da se
4 konsultujem da bih Vam odgovorio?

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.

6 G. HARMON: [simultani prevod] Mi nemamo problema s tim.

7 [Odbrana se savetuje]

8 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, zamolio sam gospodina
9 Karganovića da proverí, no situacija, da Vam odmah kažem je sledeća: sledeći
10 svedok stiže sutra i ja treba da se sa njim čujem. Nisam sasvim siguran kada on
11 stiže, a znaćemo to za koji trenutak. Gospodin Karganović upravo sada to
12 proverava. Ako on stiže ujutro, kao što sam to mislio, ja sam planirao da se sa
13 njim sutra popodne sastanem, da ga odvedem u zatvor u četvrtak ujutro i da ga
14 izvedem na svedočenje u četvrtak popodne. Prema tome, ako sutra popodne radimo,
15 to bi kod nas izazvalo neke probleme.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Potpuno Vas razumem. No, s druge strane,
17 Vi znate, gospodine Josse, da ovo Sudsko veće uvek nastoji da Vam izade u
18 susret, da se ovde radi o vrlo ozbiljnoj stvari, o video-linku.

19 G. JOSSE: [simultani prevod] Pa, časni Sude, ja Vam samo kažem kakva je
20 situacija jer u osnovi, ako do toga dođe, ja neću imati vremena da pripremim
21 svog sledećeg svedoka. Prosto se o tome radi.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. Videćemo da li ima možda nekih
23 drugih rešenja. Samo trenutak.

24 [Pretresno veće i sudski savetnik većaju]

25

26

27

28

29

30

1 G. JOSSE: [simultani prevod] Dakle, ovaj svedok treba sutra da stigne u
2 vreme ručka. Prema tome, ono što sam rekao je tačno. Jedino što još mogu reći da
3 postoji mogućnost, ako se dogodi da gospodin Maričić i dalje bude ovde svedočio
4 u četvrtak, u tom slučaju ne moram gospodina Krzmana /u engleskom transkriptu:
5 "Krsman"/ izvoditi na svedočenje do petka. Međutim, ukoliko bi trebalo da počnem
6 sa ispitivanjem gospodina Krzmana u četvrtak, onda mi je apsolutno potrebno da
7 neko vreme provedem sa njim sutra popodne. Dakle, to je ono što Vam mogu reći.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, pošto sam Vas saslušao,
9 ja sam već dao instrukciju svojim saradnicima da vide da li postoje bilo kakve
10 druge alternative. A ukoliko ne, onda ćemo možda morati da odlučimo da ipak
11 radimo sutra poslepodne.

12 Molim Vas, nastavite.

13 Gospodine Maričiću, ovo je bilo proceduralno pitanje. Naravno, to nema
14 nikakve veze sa Vama, ali evo sada će gospodin Josse nastaviti sa ispitivanjem.
15 Izvolite, gospodine Josse.

16 G. JOSSE: [simultani prevod]

17 P: Kao što sam pre pauze rekao, gospodine Maričiću, sada bih hteo da Vas
18 pitam o tome šta znate o naoružavanju Muslimana uoči izbijanja rata?

19 O: Ja nemam detaljne podatke o tome. Međutim, sada posle rata sam saznao
20 da su oni sve to ranije radili. Tada, u to vrijeme se pričalo svu...svugde da se
21 Muslimani i Hrvati naoružavaju jer su oni već bili, pored stranaka osnovali i
22 nekakve Patriotske lige i još nekakve polu-vojne organizacije. I to je unosilo

23

24

25

26

27

28

29

30

1 paniku u srpski narod.

2 P: Izvor informacija, ma kako da je neodređen, o kome ste sada upravo
3 rekli Sudskom veću, možete li nam reći, ko je?

4 O: Pa, sada posle rata, u Brčkom su se neki Muslimani hvalili kako su
5 preko Save prevozili oružje iz Hrvatske i naoružavali svoje ljude. To su oni
6 javno pričali u kafanama. Oni to nisu ni krili. A tad, mi smo samo imali
7 informacije, vijesti, bez nekakvog izvora informacija. Ja lično mislim da je
8 vojna obaveštajna služba to sve znala. A do nas su samo do...dopirale nekakve
9 informacije bez nekakvih preciznih podataka. Međutim, bilo je to sasvim dovoljno
10 da kod srpskog naroda stvori paniku i strah.

11 P: Da li ste znali za postojanje bilo Patriotske lige ili Zelenih
12 beretki pre izbijanja rata?

13 O: Da. To, to je bila javna tajna. Zelene beretke, pogotovo Patriotska
14 liga, ona je bila vrlo jaka u Tuzli. Ali, to je bila njihova neka tajnija
15 organizacija. A Zelene beretke su bile polu-javna organizacija. Ja ne mogu reć'
16 da sam ih negdje vidio postrojene, ali to je već bila javna tajna da Zelene
17 beretke postoje. Kasnije je Patriotska liga napravila onaj masakr u Tuzli nad
18 vojskom, kolonom Jugoslavenske narodne armije koja se povlačila iz Tuzle po
19 dogovoru prema Srbiji.

20 P: Gospodine Maračiću, možete li biti malo konkretniji, molim Vas? Možda
21 bi trebalo da razdvojimo te dve organizacije. Dakle, kada je reč o Patriotskoj
22 ligi, ponavljam, to je nešto o čemu Vi znate od pre izbijanja rata. Odakle je to
23 Vaše saznanje poticalo i šta ste znali o toj organizaciji?

24 O: Ja sam imao informacije da je Patriotska liga organizacija izrazito
25
26
27
28
29
30

1 Muslimana i da je to nekakva tajna, naoružana formacija, organizacija koja je,
2 po mom mišljenju, bila u funkciji SDA; da je direktno bila na, pod komandom i
3 kontrolom SDA. A Zelene beretke, takođe su isto tako, samo činjenica da nose
4 naziv Zelene beretke; zeleno je simbol Islama i one su isto bile pod kontrolom
5 Muslimana koja je više bila pod kontrolom SDA. Ja mislim da su obje te formacije
6 i organizacije bile, obje su bile polu-vojne ili vojne. Naravno, sve tajno
7 organizovano.

8 P: A zbog čega ste Vi verovali da je Patriotska liga bila pod kontrolom
9 ili komandom SDA?

10 O: Ja sam dobijao takve informacije i nije bilo nikakvog razloga da to
11 ne vjerujem jer sam već podobro bio upućen u čitave događaje na prostoru Brčkoga
12 i Bosne i Hercegovine. Te informacije su kružile sa svih strana i nije to više
13 bila nekakva velika nepoznanica.

14 P: Možete li biti konkretniji u pogledu tog izvora vaših informacija?

15 O: Ne.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sudiya Hanoteau ima pitanje za Vas.

17 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] To je jedno pitanje radi
18 preciziranja. Dakle, pre rata, u danima koji su prethodili prvim borbama, da li
19 ste videli ili sreli Zelene beretke? Drugim rečima, da li ste Vi znali da su to
20 bili muslimanski borci koji su se mogli videti na ulici ili je to bilo sve
21 držano u dubokoj tajnosti?

22 SVEDOK: Ja ih nisam vidio i to je držano u dubokoj tajnosti. Sad, posle
23 rata znamo da je to sve ranije formirano. Jel sad već nema više tajni, al' tad
24 su to bile zaista tajne. Sad se već znalo i gde su se obučavali, u kojim

25

26

27

28

29

30

1 logorima, gde su imali svoje punktove, instruktore, itd. Sad se te... sad se zna
2 i da su imali instruktore iz arapskih zemalja, da su oni bili... da su ih oni
3 obučavali.

4 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala, gospodine.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja imam još jedno pitanje.

6 Rekli ste nam da je vojna obaveštajna služba znala za sve to, govoreći o
7 oružju koje je bilo krijumčareno iz Hrvatske. Na koju to vojno-obaveštajnu
8 službu ste mislili?

9 SVEDOK: Ja mislim da je u Jugoslavenskoj narodnoj armiji postojala samo
10 jedna vojna obaveštajna služba i mislim da je ona imala svoje oči i uši u svakom
11 dijelu, ne...ne sela nego i zaselaka. To je bila vrlo organizovana organizacija.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, radi se o vojno-obaveštajnoj
13 službi JNA? U redu. A kako su oni izveštavali o tome? Kako ste Vi saznali za to
14 što se znalo u JNA?

15 SVEDOK: Ja nisam to znao, al' su bili, kružili su neki glasovi. Uvijek
16 neka tajna i procuri. Ti vojni oficiri, obaveštajci su imali svoje žene i
17 komšije i neke, neki dijelovi tajni su i dopirali i do naroda. A ja, kao čovek
18 pomalo znatiželjan sam nekad i čuo za nekakve informacije.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali reći da su žene i susedi ti koji
20 su ustvari provaljivali takve informacije, to je malo, gospodine Maričiću... No,
21 hvala Vam na Vašem odgovoru.

22 G. JOSSE: [simultani prevod]

23 P: Sada bih hteo da Vas pitam da li ste znali bilo šta o naoružavanju
24 Hrvata? Opet govorim o periodu pre rata.

25 O: Obzirom da je načelnik policije, iako su Hrvati na neki način bili
26
27
28
29
30

1 manji, manji broj nego Muslimani, oni su imali nekakvu dominantnu ulogu. I sve
2 što su radili mogli su da, da to pokriju jer je njihov načelnik bio. Mi smo
3 dobili informacije da preko Savskog mosta prije početka ratnih dejstava dolaze
4 mladići iz dijaspore i iz ostalog dijela Jugoslavije, koji nose u putnim torbama
5 i oružje i uniforme za i muslimanske i hrvatske vojne jedinice. To nije bila
6 više nikakva tajna. A posebno su, kako sam već rekao, kružile informacije da
7 preko Save iz Hrvatske, što su posle rata i potvrdili, oni čamcima prevozili
8 oružje i za Muslimane i za Hrvate. To, to oružje pod kontrolom koje je prelazilo
9 preko Save bilo je pod kontrolom Hrvata jer je dolazilo iz Hrvatske.

10 Svakako, poznata je čuvena, čuvena afera Špegelj, naoružavanje Hrvatske.
11 Ali, Hrvatska je imala ambicije i na Bosnu i Hercegovinu i nije čudo što se
12 brigada muslimansko-hrvatska, koja je imala ratište u Brčkom, zvala HVO brigada,
13 Hrvatsko vijeće odbrane, iako je dvije trećine u njoj bilo Muslimana. Dakle,
14 nikakva prepreka nije stajala na putu prevoženja oružja iz Hrvatske u područje
15 Brčkog. I to je bila tada nekakva javna tajna, a sad se zna da je to tačno
16 rađeno */sic/*. Preciznih podataka nemam.

17 P: Sledeća tema koju bih sada hteo da obradim -

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, verovatno Vam je jasno
19 da ono što se već znalo, bilo preko žena ili suseda ili ono što je potvrđeno
20 nakon rata i šta je moglo biti učinjeno, itd., to ustvari nije veoma sadržajno
21 svedočenje.

22 Mislim da ste svesni da bez daljnjeg ispitivanja o tim stvarima ovo ne
23 bi bilo, neću da kažem, ni od kakve pomoći, ali ove informacije koje smo čuli bi
24
25
26
27
28
29
30

1 ostale relativno neodređene i ne onako precizne kako bi nam pomogle i kako bi se
2 mogle potvrditi kroz druge detalje.

3 G. JOSSE: [simultani prevod] Ako ja samo mogu da nešto kažem o njegovom
4 svedočenju, časni Sude, ovaj svedok je mislim toliko iskren da to razoružava
5 čoveka.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa ja ne kažem da on nije iskren.

7 G. JOSSE: [simultani prevod] Njegov izvor informacija i kako je saznao o
8 tome kasnije, i prema tome sa stanovišta Odbrane, ne znam koliko bi bilo
9 produktivno ako mi sada nastojimo da to sve izanaliziramo. Prema tome, nerado
10 bih to sada radio.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vidim da bi gospodin Maričić želeo nešto
12 da kaže. Izvolite, gospodine.

13 SVEDOK: Htio sam reći, vidim da se govori o tome da su moji podaci
14 neprecizni, i jesu. Ali, sjetio sam se jednog slučaja, jedan vozač hitne pomoći,
15 negde možda u januaru 1992. godine, Srbin, mi je došao i rekao ovako: da su
16 Muslimani i Hrvati iz bolnice, a bolnica je imala nekakvu oružje za zaštitu, da
17 li se to zvala Civilna zaštita bolnice il' neko obezbjeđenje - i da je tu bilo i
18 mitraljeza i da su sve pokrali Muslimani i Hrvati, da je ostalo samo jedno
19 sedam, osam pištolja. Kasnije sam saznao da je taj momak ukrao te pištolje, pa
20 ih negde prodavao, pa ga policija uhvatila. Ali, navodim samo jedan primjer gdje
21 sam lično čuo da mi taj čovek rekao, taj čovek postoji i sad i on može to
22 potvrdit' - da su oni odnijeli iz bolnice oružje koje je bilo u obezbjeđenju.
23 Takođe, kad je došlo do tih tenzija, svo oružje koje je bilo u policiji u Brčkom
24 - pošto su na rukovodećim mjestima bili Hrvati i Muslimani - odnešeno je kao i
25 arhiva i sve u... muslimansku, odnosno hrvatsku stranu.

26 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala na ovome.

27

28

29

30

1 Da li se sećate imena tog vozača kola hitne pomoći?

2 SVEDOK: Da. On se zove Dušan Tadić.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. A da li znate da li je on još
4 uvek živ?

5 SVEDOK: Da. I sad se bavi... on je taksista u Brčkom.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro.

7 Gospodine Josse, izvolite.

8 G. JOSSE: [simultani prevod] Oprostite, časni Sude. Još uvek pokušavam
9 da organizujem neke stvari logističke prirode sa početka ove sednice.

10 P: Sledeća tema o kojoj bih hteo da Vas pitam takođe se odnosi na
11 predratni period. Hteo bih da Vas pitam o SDS-u. Tačno je, zar ne, i možda Vi to
12 niste rekli jer Vas ja nisam o tome ranije pitao, Vi ste bili u Glavnom odboru
13 SDS-a u prvoj godini njenog postojanja. Dakle, 1990. do 1991.?

14 O: Da.

15 P: 1991. godine, da li se sećate da je bilo koji od uglednijih,
16 viđenijih članova SDS-a dolazio u posetu u Brčko?

17 O: Davno je to bilo. Ja ne mogu sad da se s... sjetim tih detalja.
18 Pretpostavljam da je neko dolazio. Nije, nije bilo, nije mogla proć' godina da
19 niko ne dođe, ali ne mogu navesti neko ime. Vas sigurno ne interesuje neko
20 sitnije ime. A od krupnijih, ne mogu da se sjetim. Valjda je neko dolazio. Ja
21 pretpostavljam da jest. Duga je godina dana.

22 P: Hteo bih konkretno da Vas sada pitam o sastanku organizacije koja se
23 zove Prosveta i to održanom 1991. godine. Možda sam to potpuno pogrešno
24 izgovorio. To je P-r-o-s-v-e-t-a.

25 O: Da, ja sam razumio šta, šta kažete. Ta, ta osnivačka skupština, ja
26
27
28
29
30

1 mislim da se ona znala, zvala obnoviteljska jer je Prosvjeta postojala prije
2 Drugog svjetskog rata. Dakle Prosvjeta u srpskom narodu i onda, poslije Drugog
3 svjetskog rata ona je bila zabranjena. I kad su došli, posle demokratskih
4 izbora, srpski narod je ob...obnovio tu svoju kulturno-prosvjetnu organizaciju
5 koja je nosila naziv Prosvjeta. I obnoviteljska skupština je održana i u Brčkom,
6 za područje Brčkog. Ja toj skupštini nisam prisustvovao.

7 P: Da li možda znate iz druge ruke da li su gospodin Krajišnik ili
8 doktor Karadžić prisustvovali toj skupštini?

9 O: Obzirom da su i doktor Karadžić i gospodin Krajišnik bili već poznate
10 ličnosti ja bih, vjerujem, znao da je jedan od njih prisustvovao. Ja mislim, a
11 Brčko nije tako velik grad, pogotovo taj slučaj, da bih ja svakako saznao da je
12 jedan od njih prisustvovao. Dakle, mislim da ni jedan apsolutno nije
13 prisustvovao na toj skupštini. Kasnije sam čuo da su bili neki drugi, neki
14 pisci, itd., pjesnici, ali ni jedan od njih dvojice.

15 P: Da li se sjećate da ste se uopće susreli sa gospodinom Krajišnikom
16 prije rata?

17 O: Ne. Ja sam se sa gospodinom Krajišnikom vrlo kasno sreo. Bio je takav
18 splet okolnosti. Ja gospodina Krajišnika na prvim sjednicama Glavnog odbora
19 nisam viđao. Možda je bio prisutan, ali se nije eksponirao. A ja sam bio, tako
20 malo, u zadnjem... pozadi. Ali sam ja gospodina Krajišnika upoznao preko
21 televizije kad je postao, bio je predsjednik zajedničke Skupštine Bosne i
22 Hercegovine. I naravno, gledao sam tu Skupštinu jer su već bila teška vremena. I
23 zaključili smo mi svi da gospodin Krajišnik uspješno smiruje situaciju i vrlo
24 uspješno vodi tu skupštinu. Otad, dakle tad sam upoznao preko televizije
25 gospodina Krajišnika. A dobro kasnije sam ga lično sreo i upoznao. Dobro sam ga
26 upoznao tek kad sam postao poslanik, a to je bilo 1994. godine.

27 P: Kada ste spomenuli Izvršni odbor, pretpostavljam da ste mislili na
28
29
30

1 Glavni odbor SDS-a?

2 O: Glavni odbor, mislio sam... Vi ste postavili pitanje, ja sam rekao da
3 sam bio od osnivanja SDS-a član Glavnog odbora. I još jednom ponavljam, gospodin
4 Krajišnik se nije eksponirao u, u, u radu glavnog odbora u to vrijeme. Ja ga čak
5 nisam ni upoznao. Nisam ni...nikad ni vidio da diskutuje na sjednici Glavnog
6 odbora dok sam ja bio član Glavnog odbora. Ja sam se iznenadio podatkom da je on
7 i član Glavnog odbora od osnivanja. Pošto ga nisam nigdje viđao na tim
8 sjednicama, nisam ga primjećivao; možda je bio.

9 P: A sada, molim Vas, pogledajte ovu kartu.

10 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, ovo što se spremam podijeliti
11 je, mislim, nešto što dolazi iz P21. P21 sadrži mnogo oznaka. Ja sam ovu kartu
12 uzeo iz jednog potencijalnog dokaznog predmeta Optužbe koji nije iskorišten, sa
13 samog početka suđenja. Ja sam to dobio na CD-u, u boji. Međutim, nažalost nisam
14 uspio to odštampati u boji i nadam se da će ovo biti dovoljno. Imam jednu
15 svjetliju kopiju za grafoskop, a i dovoljno drugih kopija za sve u sudnici.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li će svjedok unositi oznake?

17 G. JOSSE: [simultani prevod] Da.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Hajde da nastavimo.

19 Gospodine Josse, kao što znate, crno je boja za Obranu, plavo za Optužbu
20 i crveno za Vijeće.

21 G. JOSSE: [simultani prevod] Mislim da crno baš neće dobro funkcionirati

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 na ovoj karti, ali dobro da vidimo kako će to ići. Ne želim narušavati sistem
2 koji je do sada dobro funkcionirao.

3 P: Gospodine Maričiću, ovo je Brčko. Vidimo dva mosta. Jedan na desnoj
4 strani karte je željeznički most, a ovaj u sredini je cestovni most. Da li je to
5 točno?

6 O: Da.

7 P: Nije sporno da je 30. aprila došlo do eksplozija na tim mostovima. Da
8 li to prihvaćate?

9 O: Da.

10 P: Ja Vas sada želim pitati da li je bilo eksplozija na tim mostovima
11 ili oko tih mostova, bilo kojeg od njih prije 30. aprila?

12 O: Da. Ust... Hrvat, Hrvati, Hrvati sa hrvatske strane, jer ovi mostovi
13 vode iz Brčkog u Hrvatsku, su, tad su već ratna dejstva bila u Hrvatskoj oko
14 Vukovara. Ja pretpostavljam da je to moglo da bude negde malo više od jednog
15 mjeseca, mjesec dana kako je počeo rat u Brčkom - dakle, ranije, jedan mjesec
16 dana Hrvati su minirali oba ta mosta sa svoje strane. Željeznički most su
17 potpuno onesposobili za ikakav saobraćaj. Ustvari, preko njega je samo i išao
18 željeznički saobraćaj, nije bilo putničkog. A ovaj most koji, gde su išli
19 auto...au...automobili je bio za teretni saobraćaj. Dakle za putničke automobile
20 i pješake. On je također bio oštećen, miniran sa hrvatske strane, al' su Hrvati
21 tu onda postavili daske, tu gde je to bio prekid, i samo su pješaci mogli polako
22 da prijeđu preko tih dasaka. Naravno, to je izazvalo još dodatni strah među Srbe
23 u... u... u Brčkom jer su tada oni već počeli da dolaze u okruženje, i... i u
24 jedan zatvoren krug.

25 P: Da razjasnimo, Vi ste maločas rekli "prvih mjesec dana rata u
26 Brčkom". Recite mi, molim Vas, prema Vašoj definiciji kada je počeo točno rat u
27 Brčkom?

28 O: Ja mislim da to nije sporno da je rat u Brčkom počeo 1. maja... ili
29
30

1 naveče na 2. maj, na noć.

2 P: Da, mislim da to nije sporno. I ono o čemu Vas ja pitam su napadi na
3 ove mostove. Napad za koji Vi kažete da su ga izveli Hrvati, kada se odigrao taj
4 napad u odnosu na 1. maj? Prije ili nakon? Koliko dugo prije? Koliko dugo nakon?

5 O: Prije 1. maja, ja vjerujem na jedno mjesec dana, odnosno 30 dana. To
6 je samo okvirno. Znam da je puno prije 1. maja. Dakle, relativno puno, jedan
7 mjesec dana, to se desilo; prije početka rata, mjesec dana.

8 P: Znači, ovaj odgovor opisuje štetu do koje je došlo tokom tog napada?
9 Recite nam kakvo je tada bilo mišljenje među Srbima? Što se smatralo, koji je
10 bio razlog zbog kojeg su Hrvati pokušali onesposobiti oba ta mosta?

11 O: Srbi su već tad, dakle mjesec dana prije neposrednog početka rata,
12 bili u vel'koj panici u Brčkom. Svaki događaj je stvarao strah. Nije se znalo
13 zašto su Hrvati porušili te mostove, al' je to svakako negativno uticalo na
14 srpski narod.

15 P: Da li je bilo pucnjave u Brčkom prije drugog napada na mostove 30.
16 aprila?

17 O: Pucnjave u Brčkom do početka rata nije bilo, sem što je, već kad je
18 rat bio u Hrvatskoj, Brčko preko rijeke Save graniči sa Hrvatskom i njihovi
19 ljudi su bili na ratištu oko Vukovara, a onda ti momci kad su dolazili u ta sela
20 preko Save, to su Gunja, Drenovci, itd., su naveče dolazili u uniformama,
21 hrvatski - mi smo ih zvali zenge, to su Zbor narodne garde - dolazili su
22 uniforme, u uniformama u Brčko po kafićima i lokalima i pravili probleme i
23 ponašali su se nepristojno i siledžijski. Jedan od njih je tako izgubio život na
24
25
26
27
28
29
30

1 ulazu u kasino u centru grada, u uniformi Zbora narodne garde.

2 P: Kada?

3 O: Ja ne mogu da se sjetim datuma, al' sam bio sa mojim sinom prolazio i
4 vidio tog čoveka ispred kasina. On je u noći nastradao, a sutradan, zbog
5 nekakvih valjda istraga, on je ležao tu skoro cijeli dan ispred tog... ispred
6 kockarnice, ustvari kasina. Bio je onako u uniformi, krupan momak. Tad su već
7 tenzije bile velike. Ja sam tad primijetio tu samo Muslimane i Hrvate. Srbi već
8 tu nisu smjeli da prolaze i zbog tog slučaja. Taj momak je iz sela Drenovci
9 preko Save, drugo selo.

10 P: Recite nam kada se prema Vašem mišljenju odigrao taj drugi napad na
11 mostove? Možete li nam dati točan datum?

12 O: Drugi napad na mostove sa brčanske strane se desio, ja mislim da je
13 to 30. april. To je zadnji dan prije 1. maja, ja mislim. Ja sam lično čuo.
14 Strahovita eksplozija.

15 P: Gdje ste se nalazili kada ste čuli tu strahovitu eksploziju?

16 O: Ja sam otišao u selo Stanove, jedno pet, šest kilometara od Brčkog na
17 istok, u srpsko selo, kod jednog prijatelja. I obzirom da je situacija bila
18 napeta, ja sam tamo ostao i da spavam kod njega. I negde oko pet sati ujutro,
19 čula su, čul...čule su se dvije v... strašne eksplozije. Kad su se čule u
20 Stanovima onda mogu zamislit' kako je bilo u Brčkom. Tad je dosta grada oštećeno
21 od tih eksplozija.

22 P: Pogledajte, molim Vas, opet kartu Brčkog i pokažite nam, molim Vas,
23 ovdje na grafoskopu gdje ste Vi to bili te noći kad ste čuli te strašne
24 eksplozije?

25 O: Ovdje nema sela tih gdje bih ja mogao da budem, ako je ovo uži deo
26 grada, ja sam mogao negdje da budem, negdje ovamo.

27 P: Ne. Ne. Ovo nije dobra karta. Zahvaljujem se sudskoj poslužiteljici.

28
29
30

1 O: Teško se ja snalazim ovde. Evo, ovde negdje sam ja bio. Vidim selo
2 Brezik. Tu je negdje selo i Stanovi. To... to su dva sela koja graniče. Izgleda
3 da ovde ili ih ja ne mogu naći ili Stanova nema, ali... tu su negde. Evo ga
4 ovde. Pošto je tu Brezik, tu je to negde. Evo ih, Stanovi. Evo sela Stanova gdje
5 sam ja bio tu noć.

6 P: Molim Vas da to označite crnom olovkom.

7 O: Da ja označim?

8 P: Da, da. Vi to trebate označiti, da.

9 O: /nečujno/

10 P: Zaokružite to.

11 O: [obeležava]

12 P: Pa ćemo onda možda to identificirati na neki drugi način, ukoliko
13 treba unijeti još neke oznake.

14 Da li ste Vi znali da će doći do tog napada na mostove?

15 O: Ne. Apsolutno ne. To nije znao... ja vjerujem, samo su to znali
16 izvršiooci. Ja sam opet, kažem, bio čovek koji je puno kretao se, pa na neki
17 način i obaviješten. O tome ništa, nisam imao nikakve veze.

18 P: Kad ste se vratili u Brčko nakon eksplozije?

19 O: Ja mislim da sam ja sutradan negdje oko devet, deset sati u danu.
20 Pošto sam imao neko auto, došao sa svojim autom u grad. I otišao sam iz
21 znatiželje da vidim šta je bilo sa tog mosta, sa tim mostovima. Na ovaj
22 željeznički most nisam išao jer je daleko, al' ovaj drugi, putnički je u centru

23

24

25

26

27

28

29

30

1 grada. Došao sam tamo, naravno tu je bila policija, nije se moglo blizu prići',
2 ali sam sa odstojanja od jedno 40 metara vidio da je taj most oštećen.

3 P: Da li je bilo očito ili je u to vrijeme bilo nekih glasina ili
4 informacija u cirkulaciji o tome tko je to učinio i zašto?

5 O: Očito nije ni sad. Ali, ajde, mi Srbi smo mislili da... da postoji
6 čak mogućnost, jer je i prenešeno, da su to došli preko Save neki ronoci sa
7 čamcima iz Hrvatske i uradili. Ja ne mogu da tvrdim ko je to uradio.

8 P: Spomenuli ste da se nakon prvog napada nije moglo voziti preko
9 cestovnog mosta, još se moglo hodati. Kakav je bio učinak drugog napada na taj
10 most?

11 O: Apsolutni prekid saobraćaja.

12 P: Kako su se tada stvari počele razvijati u gradu?

13 O: Tad je bila opšta panika u gradu. Ajde da kažem tako, svako je bježao
14 na svoju stranu. Muslimani, veliki deo njih, naroda je bježao na jugoistok, na
15 jugoistok. Zajedno s njima i Hrvati, Hrvati malo i više na jug. A Srbi opet na
16 istok prema Bijeljini, jer je već pre toga psihoza stvorena i samo je još to
17 trebalo da narod izgubi vjeru uopšte u mir u Brčkom i da ga, da ga potera panika
18 u... u bijeg. Htio sam reći da je prije toga već dosta naroda izbjeglo. A oni
19 hrabriji su tad popustili. Ostalo je samo nešto sposobnih muškaraca. Mislim na
20 muslimanskoj, da tako kažem zoni i hrvatskoj Hrvati, a na srpskoj zoni... strani
21 Srbi.

22 P: Da li znate kako su počele borbe u gradu?

23 O: Ja sam tada takođe bio kod tog prijatelja u Stanovima. I negde u noći
24 jednostavno čula se paljba. Iz... iz naselja Grčica, to je prigradsko naselje,
25 većinsko srpsko. Tu su na dijelu naselja koji gravitira prema Muslimanima i
26 Hrvatima, koji se zove Poljoprivrednik, Muslimani postavili barikade. Srbi sa
27 svoje strane, ja ne znam da l' su imali barikade, ali su uveli nekakva

28
29
30

1 dežurstva. I informaciju koju sam ja dobio je da su Muslimani sa barikada
2 zapucali na ove Srbe koji su bili na ovoj strani. I ja mislim da je to početak
3 rata u Brčkom.

4 P: Od koga ste Vi čuli da je tako počeo rat u Brčkom?

5 O: Opšta je panika bila. I u tom selu Stanovima koje je naseljeno Srbima
6 već je odavno bila ta nekakva vojna groznica. Kretalo se tamo-amo, neko je
7 bježao, neko je... neko se... neko je od ovih koji su bili muškarci sposobniji
8 tu se nalazio. Tako da nije bilo č... da je bilo informacija bezbroj. A ne mogu
9 da, meni niko nije lično došao da izvijesti, al' to je već bilo javna tajna.

10 P: Što ste Vi učinili kad ste saznali da je počela pucnjava?

11 O: Ništa. Ostao sam tu gde sam i bio jer ja, obzirom da sam jedno
12 vrijeme živio u Brki, pa ovo-ono, pa nisam bio ni zahvaćen tom Teritorijalnom
13 odbranom da bih negde bio stacioniran.

14 P: U kojem trenutku ste prešli natrag u centar Brčkog u Vašu kuću?

15 O: Nisam ja više ni prešao u centar grada u svoju kuću. Mene je tu u
16 Stanovima našao jedan, nekoliko grupa vojnika koji su mi rekli da su Mauzerovi
17 ljudi i da oni skupljaju one koji su izašli iz grada. I mene su odveli na liniju
18 fronta, negde na liniju Brku, na...na, na rijeci Brki. I ja sam dobio oružje,
19 uniformu i postao vojnik Teritorijalne odbrane.

20 P: Molim Vas da nam sada, bilo na jednoj, bilo na drugoj karti, pokažete
21 kamo su Vas odveli ti Mauzerovi ljudi?

22 O: Ja mislim da je ovo rijeka Brka. I mene su odveli negde ovde preko
23 Brke jer su Muslimani bili ovde napravili nekakvu liniju odbrane. A sa na... sa
24 ove strane su bili Srbi.

25 P: Molim Vas da to označite crnom olovkom.

26

27

28

29

30

1 O: [obeležava] Htio bih napomenuti da su prije toga već počela ratna
2 dejstva i da tu negde je linija napravljena; da su ratna dejstva po...počela
3 jedan čitav dan i noć prije nego što sam ja odveden tamo.

4 P: Da li se sjećate kojeg ste datuma došli tamo na liniju?

5 O: Ja mislim da je to bilo 2. maja ili možda 3.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, mislim da bismo zbog
7 transkripta trebali zamoliti svjedoka da doda slovo "M" ovoj vertikalnoj liniji
8 blizu rijeke Save, kod sjevernog mosta.

9 SVEDOK: Nisam razumio gde treba da stavim "M".

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Do ove oznake koju ste upravo unijeli u
11 kartu.

12 SVEDOK: [obeležava]

13 SUDIJA ORIE: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

14 G. JOSSE: [simultani prevod]

15 P: Kad ste Vi otišli tu na liniju fronta i počeli sa borbenim dejstvima,
16 objasnite, molim Vas, Vijeću u kojem je stupnju JNA tada sudjelovala u sukobu?

17 O: Ja sam iznio da je JNA u Brčkom sačinjavalo svega dvadesetak
18 podoficira i oficira. Mladi vojnici su, ja mislim, svi napustili. Ja ih više
19 nisam nikad vidio. A na toj liniji, gde sam ja otišao, tu je bila Teritorijalna
20 odbrana. Dakle, sastavljena od naro... srpskog naroda Brčkog. I tu nisam vidio
21 nijednog oficira JNA. Niti cijelo vrijeme dok sam bio na... na liniji. Mislim,
22 na frontu nisam vidio nijednog oficira JNA.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Možda bi sada bilo od pomoći kad biste nam opisali koliko ste vremena
2 proveli na tom položaju tokom sljedeća dva tjedna ili otprilike toliko. Već ste
3 rekli Vijeću da ste teško ranjeni 16. maja. Dakle, između 3. maja i 16. maja
4 koliko ste vremena proveli na ovom položaju koji ste označili slovom "M" na
5 karti?

6 O: Na ovom položaju sam proveo može biti samo dan i po. Linija se
7 pomjerila naprijed i ja sam išao, naravno, kao vojnik.

8 P: A šta se dogodilo nakon tih dan i po?

9 O: Linija fronta se pomjerila prema... na tom dijelu prema zapadu uz
10 rijeku Savu. A, i ja sam, kako je i sva vojska srpska, ta Teritorijalna odbrana
11 išla naprijed, išao sam i ja s njima. Nisam ja bio slab borac. I išli smo
12 naprijed. Kasnije ćete Vi vjerovatno postaviti još neka pitanja.

13 P: Pa, gospodine Maričiću, ustvari što se mene tiče, mene manje zanimaju
14 operativni detalji, možda druge interesuje to. A mene više interesuje da li ste
15 Vi fizički ostali na frontu ili ste bili u stanju, odnosno u mogućnosti da
16 odlazite do centra grada i da vidite šta se tamo događa ili ste odlazili svojoj
17 kući. Dakle, to, takve stvari me interesuju.

18 O: Ja sam čitavo vrijeme bio na liniji fronta. Ali je postajala
19 mogućnost, ne samo za mene jer je ta linija fronta bila poprilično stabilna gdje
20 sam ja bio, ne samo za mene nego i za, rekao bih, svakog vojnika da može da
21 dobije sat vremena, da ode kući ili tako. Ne baš uvijek, ali moglo se dobit'. Ja
22 sam bio tako, obzirom da... da nisam bio u onom osnovnom sastavu jedinice, ja
23 sam imao malo kao i neku privilegiju, pa sam mogao, iako nisam išao češće. Al'
24 sam mogao, ja sam doveden tako da nisam bio u onom spisku prvom Teritorijalne

25

26

27

28

29

30

1 odbrane. Dakle, mogao sam otići, iako sam vrlo rijetko išao. Mislim da sam išao
2 jednom il' dvaput. Jednom sam otišao da se okupam, al' ne znam da l' sam još
3 jednom išao.

4 P: Hoćete li, molim Vas, sada da obeležite mesto gde je Vaša kuća, na
5 karti?

6 O: Ja mogu samo otprilike. Na ovoj karti nema baš takvih preciznih
7 stvari, ali ja mogu otprilike da obilježim. Ako to može? Približno.

8 P: To će biti sasvim dovoljno što se mene tiče.

9 O: [obeležava] Da li se vidi?

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim Vas da dodate jedno "H" na tom
11 mestu gde je Vaša kuća.

12 SVEDOK: [obeležava]

13 G. JOSSE: [simultani prevod]

14 P: U ovim prilikama kada ste mogli da napuštate front i da idete kući,
15 hteo bih da Vas pitam o tome šta ste znali o raznim događajima. I da bih Vas to
16 pitao, mislim na ceo period od početka rata pa do trenutka kada ste postali
17 nesposobni da učestvujete u njemu. Dakle, paravojne jedinice. Da li ste znali za
18 njihovo postojanje u Brčkom u to vreme?

19 O: U Brčkom su sve konce oko vojnih pitanja držale, držali pripadnici
20 ljevice. Dakle, ljudi koji su pripadnici ili simpatizeri Komunističke partije.
21 Samim tim su i bili u dobrim odnosima sa JNA. Ja sam bio sasvim na drugoj
22 strani. Tako da su mnogi događaji rađeni tako da se to od mene apsolutno
23 sakrivalo. I o tim paravojnim jedinicama i o dolasku njihovu, o tome ja malo
24 znam. Mislim da je jedan od tih razloga što sam ja bio sasvim drugačije
25 političke opredeljenosti. I kao od mene su to bile nekakve, za mene su to bile
26 nekakve tajne. To je moje objašnjenje zašto ne znam čak ni kad su došli ni...
27 to. Jedino znam da sam ih viđao u malom broju u gradu.

28 P: Možda bismo ovim mogli da se pozabavimo na malo drugačiji način. Vi
29
30

1 ste pomenuli da ste na liniju fronta, da su Vas odveli Mauzerovi ljudi. Kojoj
2 ste vojsci, ako ste bilo kojoj vojsci pripadali, odnosno kako ste Vi smatrali
3 kojoj vojsci pripadate u to vreme?

4 O: U to vrijeme kad su mene odveli tamo, to nije bila klasična vojska
5 nego je to bio sav okupljen sposoban srpski narod. I dobio oružje, raspoređen u
6 nekakve, nazovi, jedinice i da se brani. To, to je bila vrlo slaba organizacija
7 i ja mislim da se to ne može čak tad ni nazvati vojska. Moje je to viđenje
8 situacije.

9 P: To je korisna informacija što se Odbrane tiče, ali Vi zapravo niste
10 odgovorili na pitanje. Dakle, što se Vas tiče, da li ste Vi bili pripadnik neke
11 vojske? I ukoliko jeste, u to vreme kako se ta vojska zvala?

12 O: Ta vojska nije imala imena. Ja mogu da kažem da sam pripadao, bio
13 pripadnik vojske srpskog naroda. Ali ta vojska nije imala nikakav naziv tada.
14 Nije, nema dokumenta gdje se to zove ni srpska vojska nit... možda je najbliže
15 da je nekakva Teritorijalna odbrana; narodna Teritorijalna odbrana, al' tog
16 zvaničnog naziva nema. A ja sam pripadao to, tim formacijama srpskog naroda
17 koji, koje su branile srpski narod.

18 P: Da bismo to pojasnili, da li Vaš bataljon ili Vaša brigada da li je
19 bio neki epitet koji je vezivan uz nju ili neko ime?

20 O: Ne. Tad kad je, kad su rat... kad je, kad su počela ratna dejstva, u
21 Brčkom su, ja kao da se sjećam da je to - bile su samo tri čete. I one nisu bile
22 ni oformljene u nekakav jedan bataljon. I ja kad sam otišao, otišao sam u treću
23 četetu. Dakle bile su samo tri čete te srpske vojske; da tako kažem.

24 P: A kako je dobio, odnosno da li je bio poznat pod imenom "treća četa"?

25 O: Ja mislim da jest; da je bila prva, druga i treća četa. Ja ne znam

26

27

28

29

30

1 zbog čega je 3. četa bila u sredini fronta, al' ja sam, mene su tu doveli, ja
2 sam tu dobio pušku i... gotovo.

3 P: Treća četa čega? Molim Vas, recite nam.

4 O: Ne mogu odgovorit' čega, jer ne znam. Znam da se zvala 1. i 2. i 3.
5 četa, al' ne znam da je, da je to bilo u jednom bataljonu. To ne znam. I ne znam
6 da li je uopšte bilo u nekom višem... formi. Da bi govorio o Jugoslavenskoj
7 narodnoj armiji, nje nije bilo. Bilo je samo tih možda dvadesetak podoficira i
8 oficira koji su 19. maja, prelaskom JNA zvanično iz Bosne, i oni otišli. Možda
9 ostalo samo oni koji su, par njih koji su iz Bosne.

10 P: Pa sada ću nastaviti, preći na nešto drugo i pozabaviti ću se nekim
11 konkretnim pitanjima u vezi sa paravojnim jedinicama. Ali to mogu učiniti bilo
12 sad ili kasnije. No, Vama sam na raspolaganju, časni Sude.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa možda je bolje da najpre napravimo
14 pauzu. Pauza je do 12.50h.

15 ... Početak pauze u 12.27h

16 [Svedok se povlači]

17 ... Sednica nastavljena u 13.01h

18 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

19 Izvolite sestiti.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, pre nego što nastavimo
21 sa ispitivanjem gospodina Maričića, hteo bih da saopštim nekoliko stvari. Počecu
22 od zahteva za ponovni prevod dokaznog predmeta P824 i podneseni Službeni list
23 srpske Skupštine broj 92. Dve stvari bi hteo da pokrenem u vezi sa dokaznim
24 predmetom P824, broj 1. Ovo je "Odluka o određivanju stečenih prava zasnovanih
25 na stanarskom pravu i radnim odnosima" koju je donela srpska Skupština Opštine

26

27

28

29

30

1 Hadžići. Sudsko veće ima razloga da smatra da je prevod člana 1 ove Odluke možda
2 neprecizan. Prema tome, Sudsko veće traži od tužioca da ponovo podnese Službi za
3 prevođenje, CLSS-u, ceo ovaj dokument i zatraži novi prevod.

4 Nadalje, preambula ove odluke u Službenom glasniku broj 11 od 1992.
5 godine, Sudsko veće traži od tužioca da ispita da li ovaj broj Službenog
6 glasnika postoji na raspolaganju i da to podnese Sudskom veću do 30. marta.

7 Ovime završavamo svoju izjavu o ovom zahtevu.

8 A sada bih hteo nešto da kažem o dokaznim predmetima i prevodima.

9 Prvo pitanje koje bi Sudsko veće htelo da se dotakne jeste činjenica da
10 nekoliko dokaznih predmeta još uvek treba da se prevedu ili u slučaju audio
11 dokaznih predmeta, treba da se daju odgovarajući CD-i. Pored onih o kojima je
12 Sudsko veće već govorilo, Sudsko Veće još uvek očekuje prevod dokaznih predmeta
13 P1077, P1079, P1081, P1082, P1084, P1090 i pisani tekst dokaznog predmeta P1092.

14 Takođe čekamo da nam se predoče CD-ovi predmeta P1083 i P1088 sve do,
15 uključiv P1091.

16 Pored toga, tužilac je podneo dokazni predmet P1092, i ovde mislim na
17 transkript, stranica 21.119 pa do 21.121. I kao pisani izveštaj iz štampe i kao
18 video segment. Sudsko veće traži da tužilac podnese video-snimak kao dokazni
19 predmet P1092.A, engleski transkript tog videa kao P1092.A.1, a transkript na
20 B/H/S-u ovog videa kao dokazni predmet P1092.A.2.

21 Branilac je podneo dokazne predmete D144, izvod iz novina i D145 od
22 četiri stranice jednog intervjuja sa Jovom Radojkom na engleskom jeziku.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 Konkretno, stranica 27, 28, 29 i 30. Sudsko veće traži da Odbrana podnese
2 Sekretarijatu prevode ovih dokumenata.

3 Sudsko veće moli da procesne stranke sekretaru podnesu sve gore-navedene
4 dokazne predmete do 5. aprila 2006. godine.

5 Drugo pitanje kojem bi Sudsko veće htelo da se pozabavi tiče se dva
6 dokumenta, odnosno dva predmeta koji su uvedeni kroz svedoka Savkić. U pogledu
7 P1065, što je dnevni izveštaj od 7. juna 1992. godine i P1066, naređenje od 7.
8 juna 1992. godine, Sudsko veće podseća da je postojalo znatno neslaganje između
9 procesnih stranaka u pogledu ovoga. Naročito skrećem pažnju na stranice
10 transkripta 20.627 do 20.701; 20.703 do 20.704; 20.813 do 20.815; 20.825 do
11 20.827; 20.975; 20.978 do 20.984, kao i izlaganje stranaka prošlog petka, 17.
12 marta 2006. godine.

13 Branilac je tvrdio da svedok nije imao nikakvih saznanja o sadržaju ili
14 poreklu ova dva dokumenta i da je svedok izjavio ili implicitno rekao da se radi
15 o falsifikatima. Tužilac je tvrdio da su ovi dokazni predmeti bili valjani
16 dokumenti za *impeachment*.

17 Stranke koje uvode dokazni predmet ne moraju dokazati da dokument nije
18 falsifikat da bi se oni mogli primiti u spis. Ako se sasvim izvesno u sudnici ne
19 pokaže da se radi o falsifikatu, njegova valjanost će zavisiti od ukupnog iskaza
20 svedoka i može se definitivno o takvom dokumentu odlučiti tek u nekoj kasnijoj
21 fazi postupka.

22 Pouzdanost bi trebala da bude procenjena kada se bude odmeravala težina
23 dokaznog predmeta, kada svedok i dokument, kada postoji određena
24 kontradiktornost između izjave svedoka i sadržaja dokumenta. Jedini valjan put

25
26
27
28
29
30

1 je da se oba ta dokaza prime u spis. A tek kasnije će Sudsko veće biti u stanju
2 da proceni valjanost kako svedoka i njegovog iskaza, tako i dokumenta. Sudsko
3 veće prema tome prima u dokazni spis i P1065 i P1066.

4 Treće pitanje kojim Sudsko veće želi da se pozabavi je prihvatljivost
5 dokaznog predmeta P1104. Sudsko veće je razmotrilo argumente obeju stranaka.
6 Naročito upućujem na transkript, stranica 21.497 do 21.498. Radi se o izveštaju
7 novinske agencije koji je predodčen svedoku. Sudsko veće primećuje da su mnogi
8 slični dokumenti bili primljeni u spis u toku ovog postupka. D62 je primer
9 izveštaja iz novinske agencije koji je primljen u dokazni spis na zahtev
10 optuženog, iako je svedok kome je to bilo predodčeno jasno rekao da nije imao
11 pristupa televiziji ili novinama u tom relevantnom periodu. Sudsko veće i u ovom
12 slučaju smatra da je pitanje koje je Odbrana pokrenula valjano rešeno, odnosno
13 da se može valjano rešiti tek u fazi kada se bude razmatrala težina, dokazna
14 snaga ovog dokumenta, a ne u fazi njegovog prijema u spis. Prema tome, Sudsko
15 veće prima ovaj dokaz u spis.

16 Četvrto i poslednje pitanje kojem Sudsko veće želi da se pozabavi jeste
17 prihvatljivost dokaznih predmeta obeju stranaka. Sledeći dokazni predmeti bili
18 su podneseni u toku svedočenja prethodnih svedoka i još uvek treba da, tek treba
19 da budu uneseni u dokazne spise. U slučaju tužioca, radi se o dokumentima P1105
20 do P1057, P1059, P1060, P1074 do P1076, P1078, P1080, P1085 do P1087, P1097 do
21 P1103 i P1105 do P1108. Za Odbranu, radi se o dokaznim predmetima D142 i D143.

22 Sudsko veće moli da procesne stranke da ukoliko imaju prigovore to učine
23 sad. Znam da su obe procesne stranke obaveštene od strane službenika Sudskog
24 veća o ovome i očekujemo, ukoliko imate prigovore da ih izreknete sada.

25

26

27

28

29

30

1 G. JOSSE: [simultani prevod] Sada?

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa da. Meni je rečeno da -

3 G. JOSSE: [simultani prevod] Moji papiri se nalaze u kancelariji za
4 braniocce. Nije mi to bilo sasvim jasno.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa onda da to učinimo najkasnije do
6 sutra.

7 G. JOSSE: [simultani prevod] Pa ja sam to već učinio kad je u pitanju
8 gospodin Poplašen. Potrebno je samo da fizički donesem svoje zabeleške u
9 sudnicu.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Imaćete vremena za to. I kada se
11 sledeći put budete pojavili u sudnici, čuti ćemo Vaše prigovore.

12 Gospodine Harmon, imate li Vi nekih prigovora?

13 G. HARMON: [simultani prevod] Ne.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Onda ćemo samo za donošenje konačne
15 sačekati da gospodin Josse kaže svoje prigovore.

16 Samo bih hteo da se zahvalim i izrazim svoje divljenje prema zapisničaru
17 koji je uspeo da sve ove cifre valjano i tačno unese u transkript. I ja zaista
18 cenim njihov rad i isto tako rad prevodilaca u kabinama i tehničara. I hteo bih
19 da ovu priliku iskoristim da izrazim svoju zahvalnost tim službama.

20 U redu. Time sam završio. Da li ste spremni da nastavite sa
21 ispitivanjem?

22 G. JOSSE: [simultani prevod] Jesam.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim onda da sudska poslužiteljka uvede
24 svedoka. Takođe da iskoristim ovu priliku, gospodine Josse, znam da imate
25
26
27
28
29
30

1 problema sa time da sutra radimo popodne. Još uvek ispitujemo mogućnost da li,
2 ako uopšte postoji, da li se ipak može raditi ranije. I nadam se da ćemo o tome
3 biti informisani još u toku ovog postupka.

4 G. JOSSE: [simultani prevod] Pa mi sa svoje strane se trudimo najbolje
5 što možemo da napravimo rezervni plan. I ukoliko Sudsko veće bude saznalo ishod
6 zahteva pre kraja ove sednice, mi bismo Vam bili vrlo zahvalni jer se radi i o
7 organizaciji, odnosno planiranju sa Pritvorskom jedinicom.

8 [Svedok je ušao u sudnicu]

9 SUDIJA ORIE: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

10 [Sudije većaju]

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, Vijeće će pokušati
12 vidjeti da li je moguće da sutra radimo poslijepodne. Ali onda bi, u svakom
13 slučaju, to mogli napraviti tek nakon što bude donesena presuda u predmetu
14 *Stakić*. Naravno, nakon toga treba promijeniti trake i potrošiti nešto vremena za
15 to, što znači da ćemo najvjerojatnije izgubiti otprilike dva sata od
16 poslijepodnevne sjednice.

17 G. JOSSE: [simultani prevod] Ja sam mislio da ćemo raditi cijelo
18 poslijepodne sutra. Tako ste Vi to bili rekli. Odnosno, to ste bili spomenuli
19 nakon posljednje pauze.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Samo trenutak da vidim. Znači,
21 razmišljali smo o tome da se prebacimo sa jutra na poslijepodne. A *Stakić* je
22 pak... /prevod engleskog transkripta: "...ujutro, mislim da je planirano za
23 ujutro."/

24 [Pretresno veće i sekretar se savetuju]

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Čitanje presude Stakiću pomaknuto je sa
2 jutra na poslijepodne i to je uzrokovalo konfuziju. Tako da to onda nije
3 rješenje u ovom trenutku. Pa onda najbolje da prvo počnemo sa svjedokom, a onda
4 ćemo na kraju sjednice razgovarati o tome.

5 SVEDOK: Boško Maričić [nastavak]

6 Ispituje g. Josse: [nastavak]

7 [Branilac ispituje putem prevodioca]

8 G. JOSSE: [simultani prevod]

9 P: Gospodine Maričiću, rekao sam prije nego što smo otišli na pauzu da
10 Vam ja sada želim postaviti nešto više pitanja o Vašim saznanjima o paravojnim
11 aktivnostima u Brčkom tokom dva tjedna po izbijanju rata, sve dok Vi niste
12 ranjeni. Pa sada umjesto da Vas općenito pitam, dopustite mi da Vas pitam što Vi
13 znate o sasvim konkretnim grupama. Prvo, Bijeli orlovi.

14 O: O Bijelim orlovima ne znam ništa. Ja te ljude nikad nisam ni čuo ni
15 vidio, u Brčkom.

16 P: A snage pod komandom Kapetana Dragana?

17 O: Ja mislim da to nisu bili Orlovi, to je bilo nešto drugo i po mom
18 saznanju -

19 P: Ispričavam se. Ja ne kažem da je Kapetan Dragan imao bilo kakve veze
20 sa Bijelim orlovima. Vi ste već odgovorili u vezi sa Bijelim orlovima. Ja Vas
21 sada pitam jednostavno za Kapetana Dragana i njegove ljude.

22 O: Ja sam čuo negde kad je počeo rat i sreo sam možda tri, četiri momka
23 koji su se predstavljali kao, za koje mi je rečeno da... da pripadaju Kapetanu
24 Draganu. Ali, samo tri, četiri. Ne više.

25

26

27

28

29

30

1 P: Imate li neke druge informacije ili saznanja o snagama Kapetana
2 Dragana?

3 O: Ne. Ja kako sam bio ranjen, bio sam u Beogradu u bolnici i jednom je
4 Kapetan Dragan obišao bolesnike i mene. To je sve što znam i njega sam jedino
5 tad i vidio. A nikakve druge podatke nemam.

6 P: A Arkan i njegove snage?

7 O: Arkan lično, ja ga nisam ni vidio. Ja mislim da on nikad nije ni bio
8 u Brčkom. A njegovih ljudi, pa ja mislim da je bilo manje nego ti... tih
9 Kapetana Dragana. Opet samo dva, tri. Ali, njihova je funkcija je bila, mislim,
10 jaka i puno su više bili uticajni nego što su brojni.

11 P: Kako se manifestirao taj njihov utjecaj?

12 O: Prvo, oni su svi bili pod nekim pseudonimom. Drugo, da l' su oni
13 imali te činove pukovnika, potpukovnika, oni su svi, kao imali neke visoke
14 činove. I sa tog aspekta, a i sa aspekta arogancije i svega toga, oni su se
15 jednostavno nametali i komandovali; govorim za početak rata kad sam ja bio tamo.

16 P: A Mauzer i njegovi ljudi? Što možete Vijeću reći o njemu i njegovim
17 ljudima?

18 O: Mauzer je doveo u Brčko tu Teritorijalnu odbranu, a mislim da je u
19 okviru te, tih malo brojnijih, brojnijih jedinica koje je on doveo, tu se radilo
20 o nekoliko stotina ljudi, da je bila i neka uža jedinica kao, koja se zvala
21 njegova garda. Mauzer je bio sila nebeska i... tad u to vrijeme. Tako da je on,
22 nije imao iznad sebe starješinu.

23 P: Ja to nisam razumio, ovo sa vremenom. Dajte mi to molim Vas
24 objasnite.

25 O: Je l' mene pitate? Je l' meni postavljeno pitanje?

26 P: Da, gospodine Maričiću. Vi ste sada ovdje najvažniji.

27

28

29

30

1 O: Ali, nisam razumio pitanje.

2 P: Vi ste maločas rekli da je Mauzer tamo vedrio i oblačio, da je bio
3 najvažniji, da nitko nije bio nad njime. Nisam točno razumio što ste mislili
4 reći sa tim izrazom. Možete li objasniti taj izraz i što je dakle točno Mauzer
5 radio i kakav je bio.

6 O: Mauzer je bio čovek, onako pun sebe. Komandovô je svojim ljudima, ali
7 je komandovô i ostalim ljudima i gdje sam ja bio. Svima je on, on na neki način
8 nametnuo se i komandovô. Nije mu se niko mogao ni suprotstaviti'. To je otprilike
9 to. Jedino što sam primijetio da je na neki način ipak uvažavao te Crvene
10 beretke kapetana Dragana, ali je bio ipak on neka figura. A one domaće, nije
11 uopšte držao do njih.

12 P: Kad kažete "ovi domaći", na koga točno mislite?

13 O: Na... mislio sam na vojsku, odnosno te naoružane ljude kojima sam ja
14 pripadao. Dakle, te tri čete, njihovi komandiri tih četa i ovo, oni su bili, za
15 njih je Mauzer bio vrhovni. Nije to bilo formalizovano, al' on se tako nametnuo.

16 P: Znači kad kažete "domaći" mislite na lokalne Srbe?

17 O: Da. Na naoružane lokalne Srbe, a i civile.

18 P: Tokom prva dva tjedna rata, tko je zapovijedao lokalnim naoružanim
19 Srbima, barem kad je o Vama riječ, koliko Vi znate?

20 O: Tu su bili neki ljudi kao komandiri četa. Meni je teško, ja ne mogu
21 da se sjetim njihovih imena. Jedan se zvao, mislim, Boro, Borislav, koji je bio
22 k... komandir đe sam ja bio. One druge, ne mogu da se sjetim, ali svi su oni
23 apsolutno slušali Mauzera. I on je vršio i raspored tih snaga na frontu. On je
24 to određivô.

25 P: Jeste li Vi vidjeli Mauzera tokom ta dva tjedna?

26

27

28

29

30

- 1 O: Jesam.
- 2 P: Gdje?
- 3 O: Ja sam bio na liniji fronta, gdje sam ovo napisao i gdje sam ovo
4 obilježio, i došao je nekakav čovek koji se predstavio zamenik Mauzerov i
5 naredio da deo te vojske, gdje sam ja bio ide, pomjeri se prema bolnici. Onda je
6 tu došlo do neke konfuzije. Onda, on je otišao, a došao je Mauzer sa grupom
7 ljudi, psovao je i pokupio ljudi kol'ko je htio i odveo prema bolnici. Tad sam
8 ga lično vidio, a vidio sam ga i još jednom ili dva puta. Viđao sam ga i posle
9 rata.
- 10 P: A sada bih se vratio na JNA. Koliko Vi znate, tko je bio komandant
11 JNA?
- 12 O: U to vrijeme komandant u Brčkom bio je Pavle Milenković, komandant
13 kasarni.
- 14 P: I što je on radio u borbi? Da li je sudjelovao u borbama?
- 15 O: Ne. Ja njega nisam viđao. On je bio u kasarni i šta je on radio,
16 kol'ko je... sigurno da nije bio nevažna ličnost, ali ni... nije bio direktno, a
17 i Mauzer je od njega bio puno značajnija ličnost.
- 18 P: Da li Vam ime kapetan Petrović nešto znači u vezi sa tim periodom?
- 19 O: Poznavao sam kapetana Petrovića i sreo sam ga možda jednom ili dvaput
20 negde u gradu prije, pred rat. On je bio načelnik za bezbjednost kasarne u
21 Brčkom, vojnu bezbjednost.
- 22 P: Da li se sjećate da se pojavio na televiziji početkom rata sa jednim
23 lokalnim muslimanskim rukovodiocem?
- 24 O: Govorilo se da se on pojavio na televiziji, ali, i da je to bio sa
25
26
27
28
29
30

1 Mustafom Ramićem. Međutim, ja to nisam vidio, ja sam to samo čuo.

2 P: Da li ste Vi imali nekog kontakta sa Mustafom Ramićem tokom prva dva
3 tjedna rata?

4 O: Ja sam u jednoj izjavi rekao da sam ja izašao u grad da se istuširam
5 i... o, iz neke radoznalosti ja sam išao malo po gradu da vidim kakva je
6 situacija i negde sam prolazio pored kasarne, bila je jedna prostorija od
7 kasarne uz samu ulicu i najednom me neki čovek - ja sam išao pješke - najednom
8 me neki čovek zove: "Dođi, dođi Boško". Ja sam došao. "De", kaže "javi se".
9 "Kome da se javim?" Kaže: "Zove Mustafa Ramić." Al' sam primijetio da je to bilo
10 vojno lice i da on nije htio da se javi. I ja sam se javio tad telefonom Mustafi
11 Ramiću. On je bio predsednik Opštine Brčko, a imam informaciju, kad je, su
12 počela ratna dejstva, on je bio glavni njihov komandant pod nadimkom Babo. I
13 Mustafa je meni, dali su mi slušalicu, rekao, ja sam rekao ko sam i on je rekao
14 može li, mogu li ja nešto učiniti da vidim s nekim ljudima da se zaustavi rat.
15 Ja sam onda tako, ne znam zašto sam spontano rekao, rekoh: "Mustafa, treba rat
16 zaustavit, spasićeš, spasiće se i tvojih sto ljudi, neće izginit', a ni naših".
17 On je rekao: "De vidi s nekim tamo, a ja ću da vidim ovamo, pa ću se javit' za
18 pola sata." I ja sam sjedio tu, čekao pola sata, Mustafa se nije javio. Ja sam
19 otišao po poslu, otišao u svoju jedinicu. To je sve što imam reć' o tom slučaju.

20 P: Tokom ta dva tjedna koja nam sada opisujete što se, prema Vašem
21 shvaćanju, tada dešavalo Muslimanima koji su živjeli u dijelovima Brčkog pod
22 srpskom kontrolom?

23 O: Pa to je duga priča. Ali, kako se front pomjerao, jedan broj
24 Muslimana je bio zarobljen. Po mom saznanju, ali ja sam to samo čuo, da su bili
25 neki ljudi, Srbi koji su bili iz policije i njih su saslušavali. Ko je, za kog
26 su utvrdili da je učestvovao u ratnim dejstvima ili nešto tako slično, njega su,

27

28

29

30

1 njih su određivali na jednu stranu. A one za koje su utvrdili da s... da nisu
2 nigdje učestvovali, su puštali da idu kućama. To je ono što ja znam, ako
3 govorimo o tim zarobljenima. Ja kad sam išao sa linije fronta u grad, ja sam
4 usput i vidio, primijetio i nekoliko mrtvih ljudi. Među njima sam čak i
5 prepoznao jednog ili dvojicu. To su bili lokalni Muslimani koje sam ja poznavao.
6 To je za mene zaista ostavilo tež... težak utisak. Ja sam tad, da sam imao
7 negde, napustio... napustio bih front, ali nisam imao gde. Međutim, nakon toga
8 sam razmišljao i zaključio da je to stihija ratna i da ona ubija redom i... i...
9 i vinog i nevinog.

10 P: Pogledajte sada, molim Vas, prvo kartu Brčkog, grada, koju ste već
11 označili. I molim Vas da nam sada s ovim pokazivačem opišete kako se pomicala
12 linija fronta.

13 O: Ja mogu samo da onako po nagađanju. Ja nisam to znao, nit' sam ja bio
14 ni, ni, ni uopšte u nekom crtanju i organizovanju linija. Ali, po mom saznanju
15 dobro znam kako se pomjerala tamo gdje sam ja bio. Linija fronta, ako se dobro
16 vidi, ja sam je ovdje kad sam došao, obilježio ovde. I ona je po mojoj
17 pretpostavci bila ovako. Ovako. Ovu liniju, ovu stranu držali su Srbi, ovu
18 Muslimani i Hrvati. Ja gde sam bio, linija se pomjerala uz rijeku Savu i ovaj
19 put koji ide prema, prema Banjaluci. Ja ne znam tačno gde je taj put, da li je
20 to ovaj put, ali uglavnom put prema Banjaluci. Negde bi ovde trebalo da bude
21 bolnica. I linija je bila ovako i išla je frontalno tamo dok god ima grada. Kad
22 je nestalo grada - je l' mo...mogu govorit'? Kad je nestalo grada, onda se
23 linija, onda je vojska gdje sam ja bio zaokrenula ovako i onda se linija
24 napravila negde ovde.

25 P: Pogledajte, gospodine Maričiću, molim Vas, i drugu kartu.

26 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, ostaviti ću Vam da
27 jasno stavite do znanja svima onima koji će kasnije čitati transkript da
28 razumiju što je sada tačno pokazao svjedok.

29 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, ja ću mu možda dati još jednu
30

1 od tih karata Brčkog i zamoliti ga da to do sutra označi.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro, da, ali sada se bavimo samo
3 gradom. Ovo što je svjedok sada rekao odnosilo se na pomicanje linije fronta u
4 gradu.

5 G. JOSSE: [simultani prevod] Da, naravno. On je išao i van granica
6 karte, ne svojom greškom.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Istovremeno ima i nekih nejasnoća u
8 vezi s tim što on zna, što je sam vidio. Jer on je započeo odgovor tako što je
9 rekao: "Pa, ja mogu samo pogađati."

10 G. JOSSE: [simultani prevod] To nije vrlo ohrabrujuće.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne protivim Vam se.

12 G. JOSSE:

13 P: /prevod engleskog transkripta: "Gospodine Maričiću -"/

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, ostavljam to Vama što ćete točno
15 zamoliti svjedoka da učini do sutra.

16 G. JOSSE: [simultani prevod]

17 P: Gospodine Maričiću, ako pogledamo veću kartu, linija fronta je bila
18 negdje blizu Ivića, zar ne?

19 O: Ivika. Tu je, tu je bila linija fronta kad sam ja ranjen. Na Ivicima.
20 Ne Ivića, nego Ivici.

21 P: Da, na karti piše I-v-i-c-i.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: /nečujno/ "Ć", sa onom kvakom gore.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, na karti je to izgleda u
3 sjeverozapadnom dijelu grada.

4 G. JOSSE: [simultani prevod]

5 P: Uvijek ću se sjećati onog trenutka kad sam to izgovorio gotovo
6 ispravno, i to od prve.

7 A sada, recite mi, ako Vam dam ovu kartu općine da li biste mogli na
8 njoj ucrtati crtu koja pokazuje gdje se nalazila linija fronta onda kada ste Vi
9 ranjeni?

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Prije nego što svjedok odgovori na
11 pitanje, recite mi, koliko je relevantno to da znamo gdje se nalazi ta linija
12 fronta? Da li je možda dovoljno da se kaže "pomakla se prema zapadu" ili
13 "pomakla se prema istoku"?

14 G. JOSSE: [simultani prevod] To bi bilo dovoljno. Ja sam ga tražio da to
15 označi samo zato jer ste Vi to tražili.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ali, ja sam samo rekao to da ono što je
17 on nama ranije objasnio nije lako pratiti u transkriptu, ali možemo onda pitati
18 svjedoka. Gospodine Maričiću, ova linija fronta, koja je kao što ste nam ranije
19 rekli, pomicala se kroz grad. Da li se pomicala prema zapadu, ili prema istoku,
20 ili se nije uopće pomicala? Recite nam, molim Vas.

21 SVEDOK: Pomicala se, da.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U kom smjeru se pomicala?

23 SVEDOK: Pomicala se prema zapadu, a onda i prema jugozapadu i kasnije
24 na, prema jugu.

25 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] I konačno, da li je linija fronta bila
26
27
28
29
30

1 još uvijek unutar grada ili se pomakla van grada?

2 SVEDOK: Linija fronta je ostala unutar grada sve do 1994. godine, ja
3 mislim, tako. I to kraja 1994. godine, unutar grada.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vidim ovdje na karti Kalanac, Ivići. Je
5 li to bilo u tom području gdje se linija fronta zaustavila?

6 SVEDOK: Da.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, da li Vam je to
8 dovoljno? Izgleda da se linija fronta povukla do zapadnog ruba grada.

9 G. JOSSE: [simultani prevod] To mi je dovoljno, časni Sude.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. Izvolite nastaviti.

11 Da, izvolite, želite nešto dodati?

12 SVEDOK: Ja bih htio dodati da prema zapadu, gdje se kretala linija
13 fronta, tu je bio i ključni magistralni put, koridor prema Banjaluci. I ta
14 linija se otprilike spojila sa linijom iz Posavine. Tako da je bio obezbjeđen
15 koridor, prolaz prema Banjaluci.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, to je jasno.

17 G. JOSSE: [simultani prevod] I konačno, časni Sude - ostavit ću to za
18 sutra, ustvari.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, evo gledam na sat i
20 budući da smo rekli da ćemo pitanje sutrašnje sjednice ostaviti za kraj
21 današnje, možda je ovo pogodan trenutak.

22 G. JOSSE: [simultani prevod] Da. Jest. Možda bismo ove dvije karte mogli
23 obilježiti brojem.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Molim broj. Prvo, crno-bijela karta
2 grada u koju je svjedok unio oznake.

3 SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti D150.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. Druga karta. Drugu kartu nije
5 označavao.

6 G. JOSSE: [simultani prevod] Je.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. To će onda -

8 SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti D151; ERN 0364-6512.

9 SUDIJA ORIE: /nedostaje simultani prevod/

10 [Pretnosno veće i sekretar se savetuju]

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, svjedok nije unosio
12 oznake u ovu kartu u boji.

13 G. JOSSE: [simultani prevod] Je. Zaokružio je mjesto gdje je proveo noć.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A da, da. Vidim. Vidim. Stanovi su
15 označeni, dobro. To će onda biti D151.

16 Gospodine Maričiću, imamo jedan praktični problem u vezi sa našom
17 sutrašnjom sjednicom. Trebali bismo zasjedati ujutro, međutim, dobili smo
18 zahtjev da se preselimo u poslijepodnevni termin. Nismo još donijeli konačnu
19 odluku o tome što ćemo učiniti, zato jer tu ima i nekih drugih problema. Zato
20 ćemo sada prekinuti sa radom. Nastaviti ćemo sutra, međutim, nažalost u ovom
21 trenutku ne mogu Vam reći da li ćemo zasjedati prije ili poslije podne. Vas će o

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 tome obavijestiti ljudi iz naše Službe za žrtve i svjedoke. Ja Vam se ispričavam
2 zbog nepraktičnosti koje će Vam to izazvati. Obavijestiti ćemo Vas o tome što je
3 moguće ranije.

4 Molim Vas sada da izađete iz sudnice sa sudskom poslužiteljicom. Samo
5 trenutak još, samo trenutak, moram Vam isto tako reći da ne smijete ni sa kim
6 razgovarati o Vašem svjedočenju, o onome što ste do sada rekli i o onome što
7 ćete još govoriti. A sada možete izaći iz sudnice i vidjeti ćemo se sutra prije
8 ili poslije podne.

9 SVEDOK: *Thank you.*

10 [Svedok se povlači]

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, prvo, koliko Vam još
12 vremena treba za glavno ispitivanje ovog svjedoka?

13 G. JOSSE: [simultani prevod] Pa ja mislim najviše još jedna sjednica.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Harmon, imate li Vi predodžbu
15 koliko će Vam vremena trebati za unakrsno ispitivanje?

16 G. HARMON: [simultani prevod] Ne, ne znam. Ne mogu Vam sada biti od
17 pomoći. Najmanje jedna sjednica, možda i više, ali to ovisi o tome što će on
18 reći sutra, o mojoj analizi njegovog dosadašnjeg svjedočenja koju ću učiniti
19 večeras.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Naravno, i o analizi Vijeća.

21 G. HARMON: [simultani prevod] Da. Mi se držimo Vaše odluke o 60%.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. JOSSE: [simultani prevod] Sada je možda dobar trenutak da upozorim
2 Vijeće da ako pogledate naše nedavne podneske, da zapravo imamo problema sa
3 dovođenjem svjedoka u petak.

4 SUDIJA ORIE: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

5 G. JOSSE: [simultani prevod] U kojoj mjeri će to utjecati na Vaše
6 razmišljanje za sutra, ne znam, možda uopće neće. Ali, eto spomenuo sam to.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To je u Vašem četvrtom zahtjevu. Dobro,
8 danas je utorak. Sigurno nećemo početi sa sljedeći svjedokom sutra jer on dolazi
9 tek poslijepodne.

10 G. JOSSE: [simultani prevod] Tako je. Nema nikakve mogućnosti da počnemo
11 sa njime sutra.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Znači, ukoliko ga budete mogli pravilno
13 pripremiti, Vi ćete s njime moći početi najranije u četvrtak. Što je onda Vaš
14 problem u petak?

15 G. JOSSE: [simultani prevod] Možda će završiti.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Znači, završit će možda u jednom danu?

17 G. JOSSE: [simultani prevod] Da. Iako ja osobno nisam još detaljno
18 pogledao njegov iskaz, mi pretpostavljamo da će on biti kraći od nekih od naših
19 dosadašnjih svjedoka, od ovih posljednjih nekoliko svjedoka.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] I ovo procijenjeno vrijeme obuhvaća i
21 unakrsno ispitivanje?

22 G. JOSSE: [simultani prevod] Tako je.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Znači, svjedok koji je sada zakazan za
2 ponedjeljak neće doći sve do -

3 G. JOSSE: [simultani prevod] Petka. A on se i dalje ne osjeća dobro. Mi
4 smo s njime ne u svakodnevnom nego i dva puta dnevnom kontaktu. I prognoza se
5 mijenja od jutra do večeri.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro, znači, Vi očekujete da svjedok
7 koji bi trebao doći iza gospodina Maričića, da on najvjerojatnije neće trajati
8 duže od jednog dana?

9 G. JOSSE: [simultani prevod] Možda neće. Evo, to je sve. Možda sam
10 previše pesimističan, ali to je sve što sada mogu reći.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. Uzet ćemo to u razmatranje i
12 donijeti ćemo našu odluku. I obavijestiti ćemo Vas što je moguće ranije jer ja
13 razumijem da vi imate problema. Isto tako nadam se da razumijete da i drugo
14 Vijeće ima problema. Mi jednostavno sada pokušavamo izaći u susret svima u
15 najboljoj mogućoj mjeri, ali eto, nije uvijek moguće svakoga zadovoljiti.

16 G. JOSSE: [simultani prevod] Razgovarao sam s gospodinom Stewartom i
17 rekao je da ćemo pokušati učiniti sve što možemo, bez obzira na to koji nalog
18 ćete donijeti u vezi s time. Ja sam jednostavno rekao koje su naše praktične
19 poteškoće.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Razmotriti ćemo to i onda ćemo o
21 tome obavijestiti strane što je moguće ranije. U redu, onda sad možemo završiti.

22 Sjednica je završena. Nastavljamo sa radom sutra.

23 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

24 ... Sednica završena u 13.52h.

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Nastavak zakazan za sredu,
22.03.2006.

utorak, 21.03.2006.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena sa transkriptom na engleskom jeziku.